

ZADRUGAR

G L A S I L O
N A B A V L J A L N E
Z A D R U G E
U S L U Ž B E N C E V
D R Ž A V N I H
Ž E L E Z N I C
V

L J U B L J A N I
L E T O • X V

7

V S E B I N A

XVIII. REDNA SKUPŠČINA ZVEZE / PROSLAVA ZADRUŽNEGA
DNEVA V MARIBORU / PROSLAVA ZADRUŽNEGA DNEVA V
LJUBLJANI / NAŠE OGNJIŠČE: KDO NAJ PREVZAME SKRB ZA
OTROKOVO UČENJE. LJUBEZEN DO DELA. PREHRANA /
ZDRAVSTVO: NAŠE BOLEZNI IN ZDRAVILNA ZELIŠČA / LE-
POSLOVJE: LIZA SE BO OMOŽILA / ZA MLADE ZADRUGARJE:
ZGODBA O ALÉTU IN TERČKU / ZADRUŽNI VESTNIK

Kozarce

za vkuhavanje sadja dobite v združni prodajalni.

Še je čas, da si nabavite poletno obleko.

Blago imajo v veliki izbiri naše manufaktorne trgovine.

Drva

Zadruga dobiva lepa, suha bukova drva ter jih dostavlja žagana članom po naročilu.

Članom priporočamo, da si drva naroče sedaj v letnih mesecih, ko so suha.

Težkoče z dobavo sladkorja

Naše domače tovarne sladkorja so svoje zaloge že izčrpale, in to zlasti sladkor sipa; privatne tovarne imajo le malo količino kock, medtem ko so državne brez vsake zaloge sladkorja. Radi tega je naša država navezana na uvoz sladkorja iz bivše Češkoslovaške, kar pa se razvija prav počasi. Uvaža se le sipa, ki jo smejo prejemati le državne tovarne, katere pa zaradi velike sezijske potrošnje ne morejo promptno izyresovati naročil konsumentov.

Radi tega se bo lahko zgodilo, da tudi naša zadruga ne bo imela dovolj sipe na zalogi. Toliko v informacijo članstvu, da ne bo nepotrebnih reklamacij.

Sadje

Letos bo sadna letina v Jugoslaviji rekordna, kakršne že dolgo let nismo imeli.

Jabolka, slive, grozdje, hruške, breskve itd. vse se lepo razvija. V dolinah in hribih na Kranjskem, Štajerskem, Hrvatskem, v Banatu, Bosni, Dalmaciji in Srbiji, iz vseh krajev poročajo, da se pričakuje obilni rod sadnih pridelkov.

V Bosni imajo oblasti velike skrbi z uporabo, predelavo in izvozom sliv.

Vinogradi v Dalmaciji obetajo izreden donos grozdja in vina.

Pričakujemo, da se bodo cene sadju znižale in si bodo letos tudi državni uslužbenci lahko nabavili sadje za prehrano vkuhavanje.

Z A D R U G A R

GLASILO NABAVLJALNE ZADRUGE USLUŽBENCEV DRŽ. ŽEL.

Št. 7

Ljubljana, 20. julija 1939

Leto XV

XVIII. redna skupščina Zveze

Od 24.—27. maja t. l. se je vršila v Kaštelu Starem XVIII. redna letna skupščina Zveze nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev.

Skupščini je prisostvovalo 228 delegatov, ki so zastopali 178 zadrug. V naslednjem prinašamo najvažnejše sklepe te skupščine in resolucijo, ki jo je sprejela.

Na podlagi pojasnil, ki jih je v imenu finančnega odbora podal g. Teofil Stojanović, je skupščina soglasno odobrila poročilo upravnega odbora glede dela v poslovnem letu 1938., letni račun za to leto, poročilo nadzornega odbora in razrešnico obema odboroma.

Nadalje je skupščina soglasno in brez diskusije odločila:

1. Upravni odbor se pooblašča, da v primeru potrebe lahko zaključi kratkoročna posojila do polovice celokupnega Zvezinega kapitala, dolgoročna pa do tri četrtine vrednosti onih Zvezinih objektov, na katere se lahko dobijo hipotekarna posojila.

2. Upravni odbor se pooblašča, da more sprejemati vloge na štednjo do višine celokupnega Zvezinega kapitala in da jih obrestuje do 4%, vezane vloge pa do 5%. O posojilih in vlogah je upravni odbor dolžan podati poročilo vsakokratni redni letni skupščini.

3. Upravni odbor se pooblašča, da sme v določenih mejah odobravati posojila in kredite posameznim zadrugam. Ta pooblastila so bila detajlno formulirana in jih radi obsežnosti ne moremo v celoti priobčiti. Važna je določba, da se upravni odbor mora pri odobranju kreditov ozirati na potrebo, poslovno dobo prizadete zadruge, na število njenega članstva, na njeno materialno stanje in njen letni promet. Posameznim nabavljalnim zadrugam se za nabavo drv, olja, premoga in zimnice lahko odobri kredit do največ din 500.000 proti plačilu v roku šestih mesecev. Kreditne zadruge morejo od Zveze dobiti skadentne kredite na najdaljši rok od 30 mesecev. Tudi za te zadruge velja, da se je treba pri odobranju kreditov ozirati na njih materialno stanje in število članstva.

Podobna določila so bila sklenjena tudi glede proizvajalnih in stavbnih zadrug.

4. Sprejet je bil nov poslovnik.

5. Sprejeti so bili nadalje razni predlogi, ki so jih stavile na skupščini posamezne zadruge.

6. V cilju čim efektnejše združne propagande je skupščina naročila upravnemu odboru Zveze:

a) Ker ima v združni propagandi važno vlogo združno časopisje, naj se „Združna zastava“, ki jo Zveza izdaja kot polmesečnik, preosnovi v tednik. Preuredi naj se tudi vsebina, tako da bo list prinašal popularne članke za širjenje združne ideje, pa tudi članke informativnega in zabavnega značaja; list bodi istočasno združni in družinski list.

b) Izkušnja je pokazala, da je treba radi uspešnejše združne propagande v vrstah naših zadrug v dravski banovini omogočiti izdajanje skupnega združnega glasila v slovenskem jeziku. Zato skupščina zadrugam v dravski banovini naroča, da organizirajo izdajanje takega lista, ki bi bil vsebinsko sličen „Združni zastavi“. Zveza pa mora v mejah možnosti in stvarne potrebe izdajanje tega glasila tudi materialno podpreti.

c) Za združno propagando naj se v večjih mestih angažira tudi ostalo dnevno časopisje.

d) Ob priliki rednih letnih skupščin naj se vršijo konference urednikov združnih listov in vidnih združnih delavcev.

e) Na Zvezinih rednih skupščinah naj se vrši vedno predavanje iz združne prakse in teorije.

f) Ker je živa beseda in neposreden kontakt med upravo Zveze in njenimi zadrugami najboljši način za čim tesnejše medsebojno sodelovanje, skupščina odloča, da se okrožne združne konference vršijo še nadalje najmanj enkrat v letu v večjih združnih centrih ob sodelovanju vseh zadrug, ki gravitirajo k tem centrom.

g) Uprava Zveze naj stopi v stik z našimi radio postajami radi čim pogostejših predavanj o združnem pokretu preko tega tehničnega sredstva.

h) Prav tako naj upravni odbor prouči, kako in kje naj se podpre združna propaganda s primernimi filmi.

7. Združna vzgoja. Dejstvo je, da je vzgoja na vsakem, tako tudi na združnem področju za uspešno delo najvažnejša činjenica. Zato bo naloga Zvezinega upravnega odbora:

a) Da posreduje pri odločujočih činiteljih, da se na vseh srednjih, strokovnih, zlasti pa na učiteljskih šolah in bogoslovnica h v zadnjih dveh letih uvede zadružništvo kot obvezni učni predmet.

b) Da se na naših vseučiliščih in visokih šolah osnujejo stolice za zadružništvo.

c) Da se ukrene potrebno za čimprejšnjo osnovanje stalne zadružne šole v okrilju Glavne zadružne zveze.

d) Da se pri zadrugah vršijo redno vsako leto tečaji za knjigovodje in poslovodje; ti tečaji naj trajajo najmanj tri tedne.

e) Da v cilju pridobivanja strokovnega naraščaja za nabavljalne zadruge upravni odbor stopi v stik z društvom „Privrednik“ in „Hrvatski radiša“ radi sprejema njunih gojencev za učence v naša zadružna podjetja.

f) Da naroči našim močnejšim zadrugam osnovanje zadružnih bibliotek in čitalnic. Zveza naj skuša za manjše zadruge osnovati potujoče zadružne knjižnice.

g) Zveza naj izda primerno zadružno učno knjigo oz. priročnik, ki bo vseboval najbistvenejše elemente iz zadružne zgodovine, teorije in prakse.

h) Zveza naj izda delo, v katerem bi bil na poljuden način vrisan zgodovinski razvoj in današnje stanje zadružništva v naši državi.

i) Končno naj Zveza pristopi k zbiranju materiala za zadružno razstavo ob priliki jubilejne proslave 20 letnega njenega obstoja in dela.

Kakor vidimo, se je zadnja redna skupščina naše Zveze širokopotezno bavila z važnim vprašanjem zadružne propagande in zadružne vzgoje. Njene tostvarne zaključke moremo le pozdravljati. Širjenje zadružnega pokreta in poglobitev zadružne misli v vrstah naših zadrug in vsega našega članstva je pogoj tudi za trajni gospodarski napredek zadružništva.

Zadnja točka dnevnega reda so bile volitve v upravni in nadzorni odbor Zveze. Izvoljeni so bili:

I. V upravni odbor

člani:

1. Miloš Štibler, inšpektor poljedelskega ministrstva v p. iz Beograda,
2. Inž. Jovan Kraljević, inšpektor ministrstva za šume in rudnike iz Beograda,
3. Inž. Dragutin Zahradnik, rudarski glavar iz Zagreba,

4. Marko Popović, sodnik okrajnega sodišča iz Podgorice,
5. Stjepan Lozić, žel. v. kontrolor iz Tuzle,
6. Časlav Jovanović, v. pristav žel. dir. iz Beograda.

Namestniki:

1. Anton Brandtner, v. magistr. oficial iz Maribora,
2. Dragutin Milanović, učitelj v. p. iz Beograda,
3. Dr. Salih Udjvarlić, sekretar poljedelskega ministrstva iz Beograda,
4. Dr. Branko Vuković, drž. tožilec iz Banje Luke,
5. Nikola Majstorović, ključavn. žel. delavnice iz Sarajeva,
6. Inž. Dušan Radović, direktor železarne iz Zenice.

II. V nadzorni odbor

člani:

1. Inž. Dimitrije Petrović, direktor mestnega tramvaja iz Osijeka,
2. Drago Grgurić, poslovodja žel. delavnice iz Splita,
3. Mirko Punčoh, svetnik žel. direkcije iz Beograda.

Namestniki:

1. Srečko Čerček, žel. v. kontrolor iz Ljubljane,
2. Dr. Mladen Josifović, univ. profesor iz Beograda,
3. Milivoje Miletić, profesor iz Skoplja.

Resolucija

Na predlog odbora za združno propagando je osvojila skupščina sledečo

resolucijo:

Delegati zadrug drž. uslužbencev — predstavniki preko 165 tisoč združnikov — državnih in samoupravnih uslužbencev, upokojencev in delavcev, včlanjenih v teh zadrugah, zbrani na skupščini svoje združne matice — Zveze nabavljalnih zadrug drž. uslužbencev, zborujoče v Kaštelu Starem od 24. do 27. maja l. 1939., so po vsestranskem razmotrivanju materialnega položaja javnih uslužbencev, upokojencev in delavcev soglasno osvojili sledečo

resolucijo:

I.

„Stalni porast cen življenjskim in ostalim potrebščinam poslabšuje materialni položaj drž. uslužbencev, upokojencev in delavcev. To stanje v prvi vrsti zadeva najširše sloje uslužbencev in delavcev, to je one, katerih prejemki so izpod minimuma, potrebnega za najskromnejše življenje.

Na osnovi teh neizpodbitnih činjenic skupščina apelira na vse odločujoče faktorje, da se to stanje popravi s povišanjem prejemkov v sorazmerju s porastom cen.

II.

Kot vrhovni forum združnega pokreta drž. uslužbencev skupščina po izčrpnih diskusiji o stanovanjskih prilikah v naši državi, zlasti pa v večjih mestih,

konstatira:

1. Da so stanovanjske prilike drž. uslužbencev in upokojencev, predvsem pa delavcev v vseh podjetjih, iz socialnih, gospodarskih, moralnih in higienskih razlogov nevzdržne;

2. da ti uslužbenci od svojih skromnih zaslužkov praviloma plačujejo do 50% samo za stanovanje;

3. da so javna in samoupravna telesa do sedaj k izboljšanju stanovanjskih prilik premalo prispevala;

4. da privatna iniciativa, zlasti pa združene sile materielno šibkih inresntov ob nedostatku zakonske osnove za ostvaritev etažne lastnine, ne morejo niti s pomočjo stavbnih zadrug doprinesati k povoljnejši rešitvi tega težkega socialno-gospodarskega problema.

Na podlagi prednjih činjenic skupščina apelira:

1. Na g. ministra za socialno politiko in narodno zdravje, da fond za gradbo stanovanj drž. uslužbencev preda naši Zvezi s tem, da ona iz tega fonda lahko stavbnim zadrugam drž. uslužbencev odobrava kredite;

2. na g. predsednika kraljevske vlade in g. pravosodnega ministra, da se v teku tega leta izda uredba o etažni lastnini na osnovi pooblastila, vsebovanega v finančnem zakonu za l. 1939./1940.;

3. na g. finančnega ministra, da stavi Zveza na razpolago denarna sredstva iz uradniškega, delavskega in podpornega fonda s tem, da Zveza ta sredstva uporabi za finansiranje stavbnih zadrug.

III.

Upoštevajoč dejstvo, da potrošna moč javnih uslužbencev in delavcev pada in da raste potreba po združnih kreditih in cenejših stanovanjih, skupščina soglasno sklene, da se naroči vsem zadrugam, da se pri svojem poslovanju držijo naslednjih smernic:

1. Da polagajo največjo pažnjo zbiranju lastnih sredstev. Kreditnim zadrugam se posebej naroča, da tudi v bodoče intenzivno zbirajo stalno štednjo. Uprave teh zadrug so dolžne, da se brigajo in čuvajo likvidnost v svojem poslovanju, ker je to največja garancija za sigurnost same zadruge in za pridobivanje zaupanja vlagateljev.

2. Vsem zadrugam skupščina najtopleje priporoča, da še živahneje delujejo na izvedbi združnega zavarovanja, ker je to v interesu ne samo zadrugarjev in njihovih družinskih članov, temveč tudi celokupnega našega pokreta.

3. Nabavljalnimi zadrugam skupščina priporoča, da nadaljujejo z zbiranjem garantnih vlog in streme za tem, da čim več zadrugarjev nabavlja robo za gotovino.

4. Vsaka nabavljalna zadruga s pravico računa na zvestobo svojih zadrugarjev, prav tako pa Zveza na zvestobo svojih zadrug, ker je samo po tej poti mogoče izgraditi močno organizacijo potrošačev.

5. Skupščina priporoča vsem zadrugam, da skušajo znižati režijske stroške in jih obdržati na najmanjši možni meri.

6. Skupščina priporoča vsem članom nadzornih odborov pri zadrugah, da redno in vestno pregledajo in nadzirajo poslovanje svojih zadrug, s čimer pomagajo Zvezi pri stremljenju, da bodi vsaka zadruga redno vsako leto pregledana.

7. Skupščina smatra za potrebno, da vse javne in privatne uslužbence in delavce opozori na važnost zadružne organizacije, ki v današnjih težkih gospodarskih prilikah še edino nudi možnost za znosnejše življenje in zdravo osnovo za pravično udeležbo na delu in kapitalu v proizvodnji in porazdelitvi dobrin.“

Proslava zadružnega dneva v Mariboru

Mednarodna zadružna zveza je določila, da se po celem svetu proslavlja zadružni dan vsako leto 1. nedeljo v mesecu juliju. Mariborski zadrugarji so se morali letos izneveriti temu pravilu, ker se je vršil ta dan mladinski tabor. Zato so prenesli proslavo na narodni praznik sv. Cirila in Metoda, dne 5. julija, ko počiva delo v vseh državnih uradih. Ker se je pokazal ta dan kot posebno primeren za prireditev take proslave, se je izražala z več strani želja, da si Maribor določi tudi za bodoče 5. julij za zadružni dan.

Da bi proslava bila čim mogočnejša in da se čim bolj strnejo zadružne vrste k enotnemu nastopu, sta se zedinili Nabavljalna za-

Zadrugarji se zbirajo za povorko pred zadružno prodajalno.

druga drž. uslužbencev in naša podružnica v Mariboru, da jo izvedeta skupno, prav zadružno.

Že pred določeno 14. uro se je zbralo pred našo zadružno prodajalno na Frankopanovi cesti 34 izredno lepo število zadrugarjev in njih družinskih članov. Razvila se je že tukaj dolga in mogočna povorka z zastavami in godbo na čelu, ki je krenila v mesto na Rotovški trg, kjer so se že zbrali člani Nabavljalne zadruge drž. uslužbencev in njih družine. Ta trg je zajel tako ogromne množice ljudi, kakršnih še menda nikoli ni videl.

Na tem zbirališču se je vršil del proslave. Po vkorakanju povorke železničarjev sta pozdravila navzoče zadrugarje podpredsednik Nabavljalne zadruge drž. uslužbencev g. Franjo Juhart in odbornik naše zadruge g. Franjo Artič, ki sta v iskrenih besedah objasnila pomen zadružništva za človeštvo in manifestacije za svetovni mir. Posebno tople besede sta še naslovila na mladino, ki je prva poklicana, da se navzame čiste zadružne misli in tako ustvarja povsod ljubezen, solidarnost, slogo in mir.

Po prečitaniu vdanostne brzojavke Nj. Vel. kralju in pozdravne brzojavke Zvezi nabavljalnih zadrug je imel na zbrane zadrugarje g. Brandner tale zadružni govor:

„Zadrugarji!

Pomen mednarodnega zadružnega dne je v tem, da zadrugarji vsega sveta ne glede na narodno, versko in politično pripadnost solidarno manifestirajo za svoje ideje in dajo poudarka svojim zahtevam. Te zahteve obstoje v svoji končni fazi v zamenjavi sedanjega kapitalističnega gospodarskega sistema, ki temelji na osebni dobičku in izkoriščanju, z zadružništvom, ki ne pozna osebnih interesov, marveč le interese skupnosti. Vprašanja, ki jih ni v stanju rešiti sedanji gospodarski red, t. j. neskladnost kupne moči s cenami življenjskih potrebščin na eni in brezposelnost na drugi strani — vprašanja torej, ki so vzrok vsem mogočim nesrečam in razprtijam — bo rešil zadružni gospodarski red s pravično regulacijo produkcije in konsuma.

Drugo, kar zahtevamo zadrugarji vsega sveta, je mir. Ta naša zahteva, ki je postavljena na dnevni red vsakoletne proslave mednarodnega zadružnega dne, ima letos, ko preti od vseh strani vojna nevarnost, še prav poseben, rekel bi zgodovinski pomen. Vpričo zadušljivega ozračja in dogodkov, ki so se odigrali in se odigravajo, moramo zadrugarji postaviti vprašanje: Ali se je svetovna vojna z milijonskimi žrtvami, ki je imela cilj osvoboditev narodov, vodila zato, da se po 20 letih svobode narodi vnovič zasužnjijo? — Zadrugarji protestiramo proti vsakemu imperializmu, proti vsaki kršitvi načel svobode in človečanskih pravic in zahtevamo mir in zopet mir.

Hkrati se zavedamo, da je trajen mir mogoč šele z odstranitvijo vzrokov zla, ki so vsebovani v pohlepem, nenasitnem in osvojevalnem kapitalističnem gospodarstvu.

Jugoslovanski zadrugarji smo po glavni zadrugni zvezi člani Mednarodne zadružne zveze, ki ima svoj sedež v Londonu in ki šteje v 35 državah nad 70 milijonov zadrugarjev. V tej zvezi bi za nas ne bilo mesta, če nam ne bi bila priznana popolna ravnopravnost z zadrugarji ostalih narodov. Zadružna internacionala se namreč ne sme istovetiti s tisto internacionalo, ki je svojčas pod krinko mednarodnosti raznarodovala naše ljudstvo. Mednarodna zadružna zveza

Povorka zadrugarjev - železničarjev krene na zborovališče.

nam ne zabranjuje, da gojimo poleg zadružnih tudi nacionalne ideale, tem manj, ker se ti med seboj popolnoma vjemajo.

Zadružno gibanje je smatrati vsaj pri nas hkrati za nacionalno gibanje, ker je slovanskega izvora. Znane so staroslovanske rodbinske zadruge, znana je borba našega zadružništva, zlasti kreditnega, proti tujemu kapitalu, ki je hotel povsem zaslužniti naš narod. Če vse to upoštevamo, je popolnoma v redu in v skladu z našimi čustvi, da se naša zadružna proslava vrši baš danes, na praznik slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda.

Proslava mednarodnega zadružnega dne pa ima tudi propagandni značaj. Našim ciljem se bomo tem prej približali, čim več nas bo, ki stremimo po izpremembni razmer v duhu našega zadružnega programa.

Treba je, da ob gotovih prilikah tudi javno z manifestacijami na ulici pokažemo svoje mišljenje. Taka prilika se nam nudi danes, ko praznujemo mednarodni zadrugni dan. Stopajmo za našimi zastavami mirno in disciplinirano! Jugoslovanske zastave dokazujejo našo narodno in državno pripadnost ter ljubezen do države, ki nam nudi za naše udejstvovanje potrebno varstvo in svobodo; mavrične zastave pa naj pričajo, da smo zavedni zadrugarji, ki težimo za mirom in za zadrugnim gospodarstvom, ki po našem prepričanju edino zamore osrečiti ne le nas zadrugarje, ampak tudi našo državo in jo zaščititi pred vsako eksploatacijo.

Skupna manifestacija zadrugarjev na zborovališču.

Živela Jugoslavija! Živela zadrugna solidarnost! Živela zadrugna bodočnost!“

Množica je z vihnim navdušenjem odobraval in sprejel govor, kakor tudi nato sledečo resolucijo mednarodne zadrugne zveze, ki se glasi:

„Svoboda, zadruga in mir so nerazdružljivi!

Tu zbrani zadrugarji, ujedinjeni v Mednarodni zadrugni zvezi, čije članstvo obsega ves svet, se zavedajo, kako težka in resna je nevarnost nove svetovne vojne — ki bi, če izbruhne, gotovo uničila sedanjo civilizacijo — uvidevajoč nesposobnost vlad, da skupno ali posamezno vzpostavijo sporazum in bratstvo v mednarodnih odnosih in s tem postavijo nezlomljive zapreke vojni:

Ponovno poudarjajo svoje prepričanje, da sta združni gospodarski sistem in združni družabni red temelj civilizacije in najsigurnejše jamstvo miru, radi česar pozivajo vse nacionalne in mednarodne združne organizacije, da brez odlašanja ponovijo zahtevo zadrugarjev in da njihovo moč kot državljanov poedinih držav in ves njihov moralni in ekonomski vpliv postavijo v službo obrambe svobode, vzpostavitve pravičnosti, popolnega priznavanja človeških pravic in vzdržavanja miru.“

S tem se je zborovanje končalo in razvila se je skozi mesto veličastna in mogočna povorka, kakršno se more videti le ob izrednih in posebno svečanih prilikah. Na čelu povorke so bile državne in združne zastave, nakar je sledila godba „Drave“, zatem nepregledna vrsta mladine, krožka žen ter zadrugarjev in zadrugark, godba „Poštni rog“, nato zopet številne vrste članstva ter nazadnje okrašen združni tovorni avto.

Letno telovadišče Sokola I v Magdalenskem predmestju, kjer se je vršil drugi del prireditve, je napolnilo okrog 5000 ljudi. Tukaj se je vršilo žrebanje dobitkov in pogostitev otrok, zadruga pa so nudile iz šotorov združnikom z najskrbnejšo postrežbo in po zmernih cenah okrepčila.

Ob zvokih godbe se je razvilo na prostranem prostoru najlepše razpoloženje.

Veličastna manifestacija združne ideje ostane vsem v neizbrisnem spominu. Mariborski zadrugarji so v polni meri izpričali svojo združno zavest ter javno in jasno potrdili, da predstavlja združništvo ogromno moč in nepremagljivo silo.

Proslava združnega dneva v Ljubljani

Vsako leto enkrat se zberejo zadrugarji, da svečano praznujejo svoj združni dan in manifestirajo za svoje ideje, ki nas naj privedejo do boljših pogojev za obstoj družine in naroda ter do mirnega sožitja z drugimi narodi. Nikdar še ni bila ta želja in zahteva tako potrebna kakor v današnjem kritičnem času, ko preti zopet surova sila, ki hoče razrušiti naše napore in pahniti človeško družbo zopet v brezmejno gorje.

S sodelovanjem vseh združnih ustanov državnih in železniških uslužbencev v Ljubljani je bila letos združna proslava določena na 22. junij, ker se je v prejšnjih letih poznejši čas izkazal kot nepripraven. Program proslave so sestavile kolašice, pri čemer so zasledovale predvsem namen, da naj sodeluje v prvi vrsti mladina

zadrugarjev in dokaže, da hoče verno slediti ciljem svojih staršev v združnem pokretu. Da bi dobila proslava svečanejši poudarek, je bila za pokroviteljstvo in slavnostnega govornika naprošena Zveza, ki se je temu radevolje odzvala.

Proslava se je vršila v okusno okrašeni dvorani Narodnega žel. glasbenega društva „Sloge“, Pražakova ulica. Dvorana je bila do zadnjega kotička zasedena. Proslavi so prisostvovali mnogi stari zadružni borci in zastopniki združnih ustanov.

Ob 19. uri 30 min. je predsednica „Kola žen zadrugark“ ga Pihlarjeva v imenu vseh združnih ustanov drž. in žel. uslužbencev v Ljubljani otvorila proslavo, pozdravila vse zastopnike združnih ustanov, predvsem pa zastopnika Zveze predsednika g. M. Štiblerja kot vse ostale goste z željo, da bi se na tej proslavi počutili vsi kot ena sama velika družina. Nato je moški pevski zbor „Sloge“ ob spremljevanju klavirja zapel državno himno, katero so vsi udeleženci stoje poslušali. Sledil je slavnostni govor g. M. Štibler-ja, predsednika Zveze, ki je čestital k proslavi, v kratkih in jedrnatih besedah orisal pomen in namen združnega dneva ter njegove proslave, podal kratek pregled borb in razvoja združništva ter zaključil svoj govor s konstatacijo, da bo naše združništvo šele tedaj doseglo poln razmah, ko se bo vzgojila in pritegnila k sodelovanju tudi naša žena gospodinja. Ko se je na izvajanja slavnostnega govornika poleglo splošno odobravanje, se je pojavila na odru majhna 8letna deklica Tajdka, hčerka višjega svetnika g. dr. Brumen-a, ki je deklamirala pesmico „Naša zadruga“. Njena izgovorjava, naglas, kretanje in ljubkost prednašanja, vse je bilo v polnem soglasju z besedilom pesmice. Zato pa je bila tudi deležna splošne pozornosti in dolgotrajnega aplavza ter spravila udeležence v najboljše razpoloženje. Potem je nastopil mladinski pevski zbor „Sloge“ pod vodstvom g. Bitenc-a ob spremljevanju na klavirju gdč. Joštove ter zapel: „Mi mladi smo zadrugarji“ in pesem mladih Slogašev ter dodal še par mladinskih pesmi. Mladi pevci so pokazali, da zmorejo tudi njihova mlada nežna grla pod večjim vodstvom razveseliti starejšim poslušalcem srce in dušo ter s pesmijo širiti združno misel.

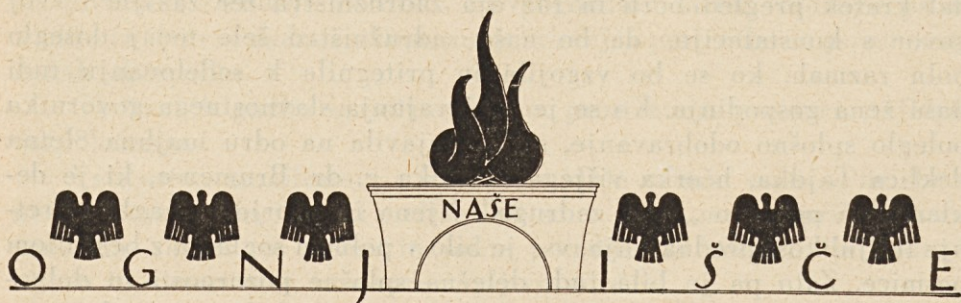
Kaj premore šola ge. Lovšetove, znane operne pevke, so pokazale naslednje točke programa. V dvospevu sta nastopila gdč. Breclj Boža in Erjavec Milan s pesmijo „Iz beneške Slovenije“, da se spomnimo tudi naših bratov in sester onkraj meje. V znak priznanja je bil g. Lovšetovi poklonjen šopek cvetlic, pevca pa sta bila deležna vsestranskega odobravanja. Sledil je prepirn duet iz opere „Zidar in ključar“, ki sta ga izdajali gdč. Vozelj Vida in Breclj Boža in zbudili s svojim čistim šolanim glasom in dobro igro občo pozornost in vsestransko veselost. Nato so nastopili gg. Spretzer, Erjavec in Vitek,

mladi solopevci iz šole ge. Lovšetove, z narodno pesmijo: „Ko so fantje proti vasi šli“, in dvospev gdč. Vozelj Vide in g. Vitek-a z narodno pesmijo: „Al' me boš kaj rada imela“. Vsi so bili nagrajeni z dolgotrajnim aplavzom.

Moški pevski zbor „Sloge“ je zaključil proslavo z zadružno himno, nakar se je ga. Pihlarjeva zahvalila udeležencem za uspelo proslavo, želela, da bi vsi imeli najboljše utise in da bi se v bodočem letu zbrali še v večjem številu v cilju širjenja zadružne ideje. Pozvala je mladino, da ostane še skupaj, ker bo pogoščena, v kolikor pač dopuščajo sredstva, ki so jih naklonile posamezne zadružne ustanove.

Da je zadružna proslava tako lepo uspela, gre v prvi vrsti zasluga šoli glasbenega društva „Sloge“ pod vodstvom g. Svetela kakor tudi ženam zadrugarkam, ki so se v tako velikem številu udeležile te proslave in s tem manifestirale krepko voljo, da hočejo strnjeno z možmi korakati za zadružno zastavo v boljšo bodočnost.

M. P.

KDO NAJ PREVZAME SKRb ZA OTROKOVO UČENJE.

Ob zaključku šolskega leta sem srečala na ulici znanko, ki mi je vsa vesela povedala, „da so napravili maturo“ in kakšna teža da ji je padla od srca. Otrok, ki je stal poleg nje, se je smehljaj, nobenega posebnega veselja ali ponosa nisem mogla ugotoviti pri njem. Sicer pa je bila samo materina zasluga, da je otrok napravil maturo, in zato se je tudi spodobilo, da se samo mati resnično veseli uspeha!

Če bi vse te dobre in skrbne matere vedele, koliko s tem škodijo svojim otrokom! S svojo preveliko skrbjo za njihovo učenje v njih polagoma ubijejo skrb in odgovornost, pred-

vsem odgovornost! Otroci so se privadili na to, da skrbi mati, kdaj in kako bo spisal nalogo, in če je ne bo znal, jo bo spisala mati ali pa instruktor. Koliko bolje bi storile matere, če bi porabile tisti čas za to, da bi vzgojile svoje otroke zavedati se svojih dolžnosti in odgovornosti! Šola, učenje, domače naloge itd., spadajo v področje otrokovih skrbi, in če skušamo razbremeniti otroka teh skrbi, škujemo njemu in sebi.

S tistim dnem, ko gre otrok prvič v šolo, se morajo začeti tudi njegove male skrbi in dolžnosti. Sam mora skrbeti, da so njegove knjige in zvezki v redu, sam mora misliti na svoje domače naloge. Mati mu pri tem le svetuje in pravilno usmerja njegovo

učenje glede na čas in počitek. Otrok sme svoje starše vedno vprašati, če kaj ne ve, toda nikoli ne smejo starši prevzeti njegovega dela. Če ima otrok dobre starše, ki ga ne uprezajo v delo in skrbijo, da ima dovolj dobre hrane in razvedrila, potem mu tudi skrb za učenje ne more in ne sme biti v breme. Nasprotno, prav ta skrb napravi otroka bolj samostojnega in ponosnega. Starši naj določijo čas učenja in počitka in otrok se mora brezpogojno ukloniti. Če je potreba, pregledamo otrokove naloge ali pa ga izprašamo, nikoli pa se ne učimo z njim skupaj in prav nikoli ga ne opominjamo, da se naj uči! Otrok mora biti tako vzgojen, da bo to njegova skrb.

Tam, kjer je taka vzgoja že prepoznana in se mora mati, ki je v vzgoji pogrešila, žrtvovati do skrajnosti in njena mehka beseda ne zaleže, tedaj mora oče vzdigniti svoj glas in zahtevati od otroka, da sam skrbi za svoje učenje. Oče naj to učenje kontrolira in naj ne pusti, dokler se otrok teh svojih malih dolžnosti ne navadi.

Megličeva.

Inka Šušteršič:

LJUBEZEN DO DELA.

Delo je vsebina in smisel človeškega življenja. Življenje, ki ga ne izpolnjuje delo, je prazno. Vrednost dela pa ne obstoja samo v tem, koliko nam prinaša koristi, temveč tudi v tem, kako delo vršimo. Vsako, prav vsako, še tako neznamo delo ima vrednost, ako ga vršimo z ljubeznijo in le tako storjeno nam prinaša pravo zadovoljstvo. To pa je več vredno kot še takšen dobiček. Kajti to zadovoljstvo, ki nam ga prinaša naše delo, izpolnjuje vso našo notranjost, nas poživlja in krepi našo duševnost.

Naše poklicno delo nam lahko nudi neomejeno zadovoljstvo, če ga vršimo z ljubeznijo. Ne samo, ker je naša dolžnost, mnogo več lahko storimo, če delamo z veseljem in imamo svoje delo radi! Delo samo nas bo vzpod-

bujalo, uspehi pa radostili. Pa četudi delo, ki ga vršimo kot poklic, ni naše najljubše delo, ne vzdihujemo nad njim, ne sovražimo ga! Ta mora delati z rokami, drugi z razumom in možgani. Tega živi delo rok, onega delo razuma. Prvo kot drugo delo je častno, vredno spoštovanja in ljubezni.

Ne iščimo samo slabih strani dela, ne štejmo truda in napora, ki ga žrtvujemo delu! Ako ga vršimo kot ne ljubo, težko dolžnost, ga nikoli ne bomo izvršili dobro in tudi zadovoljstva nam ne bo prinašalo. Tako delo nas ubija in izmuči. Navadno nam tudi delo, ki ga ne vršimo z ljubeznijo, nikakor ne gre od rok. Zakaj se nekaterim vse „kar mimogrede“ posreči? Seveda so spretni in zmožni, poznajo pa še neko drugo skrivnost, ki jim lajša napor: z ljubeznijo ga vrše in imajo veselje nad njim. Ko bi kmet pri težkem delu na polju, ko mu od napornega dela pot obliva čelo, mislil: „Jaz revež, koliko trpim!“ — gotovo bi ne zdržal ter dan za dnem, leto za letom, prevračal in obdeloval trdo zemljo, da se preživi. Pa, ko se na večer vrača truden domov, si često med potjo zažvižga. Res, prijetneje bi bilo brez dela v hladni senci — pa glej ga! Še v nedeljo, na dan počitka zavije med polje, da pogleda in s pogledom poboža slednjo brazdo, kamor je kanila kapljica njegovega potu.

Ljubezen do dela vrši čudeže. Kako prijetno je, stopiti v dom, kjer žena z ljubeznijo vrši svoje gospodinjsko delo! Družina se tam dobro počuti, mož in otroci so najbolj zadovoljni, kadar so zbrani doma. Kdo bi hodil od doma, ko pa je najlepše pri mami, ki zna tako čudovito lepo, prijetno in domače urediti dom!

Žal se še najdejo ljudje, ki se dela sramujejo. Neka gospa nižjega uradnika — hvala Bogu je ena sama med znano marljivimi uradniškimi ženami — mi je pravila: „Imam lep košček vrta, kjer si pridelujem zelenjavo. Pa zjutraj ob štirih vstanem in hitro

poplevem, da me kdo ne vidi. Saj veste, ko si človek ne more najeti delavca..."

Zato pa je treba že malim otrokom privzgojiti ljubezen do dela, da se ga pozneje ne sramujejo. V rani otroški dobi jih navajajmo na razna majhna dela, sprva v kuhinji kot pomoč gospodinji. Delo je častno — lenoba pa je izvor vseh slabosti. Privzgojimo jim spoštovanje do dela, samo tako bomo vzgojili iz njih pridne, delavne, poštene ljudi.

Že davno smo zavrgli vse predsodke o delu, in danes brezdelje ne velja več kot znak bogastva, uglednosti in plemenitosti stanu. Danes je spoštovan tisti, ki si s poštenim delom ume priboriti ugled in dostojno mesto v družbi. In kadar bo imel vsak posameznik toliko samozvesti in ponosa, da ne bo jemal miloščine iz tujih rok, bo na svetu dobro.

P R E H R A N A

NAGRAJEN KUHINJSKI RECEPT IN MATERINSKI DAN.

Pod roko mi je prišel recept, ki je bil objavljen pred kratkim v nekem velikem ameriškem listu in ki je bil nagrajen s petimi dolarji. Ker je ta recept izredno preprost, cenen, in se je tudi pri nas izkazal, da je bil vreden svoje nagrade, ga objavljamo tudi mi. Nagrajeno navodilo za to torto je poslala uredništvu lista dvanajstletna deklica ubožnih staršev. Ker ni imela denarja, da bi bila svoji materi za materinski dan kaj kupila, se je odločila, da bo tisti dan sama opravila vse gospodinjsko delo, da bo njena mati ves dan počivala. Prav njej na čast pa je naredila torto, ki je ni stala niti deset centov.

Potrebujemo: dve mali čajni skodelici ostre bele moke, skodelico

sladkorja, pol skodelice vode (raje mleka), dve jajci, pecilni prašek, pol žličke soli, žličko nastrgane limonine lupinice, juhino žlico limoninega soka in še dve žlici sladkorja.

Za nadev: pol litra jagod, rdečih malin, v sladkorju kuhanih marelic ali breskev, nekoliko sladkorja in osminko smetane, ki jo stepemo.

Naredimo: Moki pridamo pecilni prašek in sol in jo trikrat zaporedoma presejemo. V veliki skledi mešamo dva rumenjaka, vodo in limonino lupinico, dokler se ne speni. Nato počasi dodajamo sladkor in pri vsakem dodatku dobro utepamo. Ko smo končali s sladkorjem, dodajamo na isti način moko. Ko je dobro utepeno, stepemo sneg iz dveh beljakov, dodamo sladkor in limonin sok ter še stepamo, da je sneg prav trd. Nato sneg prav previdno k prejšnji mešanici zamešamo in zlijemo vse skupaj v namažane modele. Po navadi pečemo torte v dveh ali treh enakih plitkih posodah. Toda kjer teh posod nimamo, jo lahko spečemo vso v eni sami posodi, ki nam bo dala pravilno okroglost torte. Ko je torta po dobrih 25 minutah pečena, jo položimo z vrhom proti dnu sita, in ko je ohlajena, jo vzamemo iz posode.

Torto zdaj prerežemo, da dobimo dve enaki okroglini, in namažemo en del po istem vrhu, kjer smo jo prerezali, s polovico stisnjenih jagod, pomešanih s sladkorjem in smetano. Vrh tega položimo drugo polovico, jo namažemo z enakimi jagodami, a preko jagod in tudi ob straneh pa pokrijemo torto vso s stolčeno smetano, da je bela kakor sneg. Povrhu smetane položimo na redko lepe rdeče jagode ali tisto sadje, katerega smo uporabili tudi pod smetano. Priporočljivo je, da napravimo torto že prejšnji dan, pripravimo pa jo s sadjem šele tik pred serviranjem.

Kakšni so izdatki za tako torto?

- din 1'— za moko,
- „ 2'— za sladkor,
- „ —25 mleko,
- „ 1'— dve jajci,
- „ —75 limona,
- „ 1'— pecilni prašek,
- jagode zastonj
- v gozdu!
- „ 5'— smetana

Skupaj din 9'— za tiste, ki morajo razen jagod vse drugo kupiti.

Koliko pristrčnega veselja bi bilo lahko včasih tudi v naših rodbinah, če bi se hotele me gospodinje, žene in matere, le malo potruditi, da bi s tako-le ceneno torto počastile vse godeve in rojstne dneve naših mož in otrok in nas samih. Pozimi jo lahko napravimo z marmelado ali kako drugače pripravljenim sadjem. Neki umetnik je rekel, da je praznovanje godu naravnost dolžnost vsakega človeka do samega sebe. Vsaj en dan v letu mora človek posvetiti samemu sebi!

MALINOVEC IZ RDEČIH IN ČRNIH MALIN.

Julija dozore rdeče maline, prav malo kasneje pa črne. Črne maline so na trgu cenejše kakor rdeče, čeprav po vrednosti ne zaostajajo za rdečimi. Malinovec je naša najboljša in najbolj zdrava pijača. Mi vsi bi morali živeti v takih razmerah, da bi si lahko privoščili toliko malinovca, kolikor ga potrebujemo za nujnejše primere skozi vse leto. Kako prav nam pride, če nam nepričakovano „pade-

jo“ v hišo gostje, če imamo v hiši bolezni, ali si svoje žeje ne moremo pogasiti samo z vodo. Malinovec pa tudi lahko uporabljamo pri vseh močnatih jedeh. Otroci bodo z večjim tekom zajeli mlečen riž, zdrob ali kašo, če bomo vlili v skodelico tudi malo malinovca. Palačinke, omlete, pudingi močno pridobijo, če jim dodamo malinovca. Stepen beljak, pomešan z malinovcem, je velika slaščica za otroke. Sladoleđ s sladko stepeno smetano, polit z malinovcem ali kakim drugim sladkim sadnim sokom, je pa nekaj „nebeško“ dobrega!

Kako pripravimo malinovec, je znano vsaki gospodinji, vendar ne bo škode, če navodilo ponovimo: Lepo zrele, sočne maline očistimo, jih denemo v veliko lončeno skledo, steremo in pokrijemo. Maline vsak dan enkrat premešamo, dokler se ne začnejo delati mehurčki, kar pomeni, da se je začel sok kisati in da ga je treba skuhati. Maline pretlačimo skozi srednje gosto blago, najbolje rjavo kotonino. Nekateri priporočajo, da malin ni treba stiskati, ampak pustiti, da se sok počasi sam nacedi, toda v takem primeru preveč tekočine odpade. Na vsak liter soka damo $\frac{3}{4}$ —1 kg sladkorja. Sok kuhamo 15—20 minut, ga pustimo shladiti, nato pa napolnimo čiste in suhe steklenice, jih dobro zamašimo in postavimo na hladen in temen prostor.

Čim več sladkorja bomo dali malinovcu, tem več nam bo zaleglo. Štednja s sladkorjem tu res ni priporočljiva.

Megličeva.

Naše bolezni in zdravilna zelišča

Domača zdravila za bolezni na ledvicah, jetrih in mehurju. Dosti kmetskih žen umrje prezgodaj, ker si ne morejo privoščiti zdravnika, domača zdravila pa so jim neznana. Med kmetskimi ženami je na starost vodenica jako razširjena, pa bi si zato morale včasih kuhati čaje, ki čistijo ledvice, jetra in druge prebavljalne organe. Proti vodenici je čaj iz stisnjenih brinjevih jagod, habata, zelene in peteršilja jako učinkovit. Prav tako dober je tudi čaj iz šentjanževe rože, tavžentrože in pelina. Spomladi kuhamo čaj iz svežih brezovih listov, korenine bodeče Neže in bezgovih korenin. Vsa ta zelišča čistijo, krepijo ledice ter odvajajo strupene snovi, ki povzročajo vodenico. Tak čaj lahko pijemo vsi, vsaj enkrat na teden, bolni pa najmanj dvakrat na dan. Pri bolnih na ledicah tudi lahko napravimo kuro z brinjevimi jagodami. Začnemo s štirimi jagodami na dan in stopnujemo vsak dan za eno jagodo več, dokler ne dosežemo 16 jagod dnevno, potem pa spet do četrte nazaj, vsak dan eno manj. To ponovimo 3—4 krat.

Proti navadnemu in sklepnemu revmatizmu pomagajo sveži praprotni listi. Zvečer si jih naložimo na bolna mesta in povežemo, da ostanejo na mestu. Ko se prvič prebudimo, jih odstranimo. Za mazanje ali masiranje obolelih udov naredimo olje iz šentjanževe rože. Pest cvetja ali listov šentjanževe rože stolčemo z lesenim kladivom, jih denemo v četrt litra olivnega olja in steklenico postavimo za 6—8 dni na sonce ali na peč. To olje lahko uporabljamo proti revmatizmu, trganju in opeklinam.

Proti sladkorni bolezni pijemo čaj iz mladih poganjkov borovnice in jagodnih listov. Posebno dobro je tudi surovo rumeno korenje in črn kruh z otrobi.

Pri bolnih dihalnih organih pijemo čaj iz lapuha, cvetja in listov žajblja, preslice, janeža, sladke koreninice in bezgovega cvetja. Čaj osladimo z medom. Čaj pijemo trikrat na dan, in sicer zjutraj na tešče, zvečer, preden gremo spat, in enkrat med dnevom, kadar imamo bolj prazen želodec. Zdravljenje mora trajati več tednov. V primeru vročine polagamo na prsa sveže lapuhove liste, ki odvrčajo vročino.

Proti kožnim boleznim, izpuščajem, srbečici, tvorom itd. pijemo čaj iz brinjevih jagod, ki smo jih preje dobro strli. Prav dober je tudi čaj iz tavžentrož, pomešanimi z žajbljem. Vzamemo ga 3 krat na dan po eno skodelico tako dolgo, dokler nam koža spet ni čista. Spomladi navrtamo mlado brezo in popijemo vsak dan na tešče 4—6 žlic tega soka. Ta sok nam bo očistil telo vseh strupov in ozdravil še druge bolezni, če jih imamo. Da nam brezov sok ostane dalj časa svež, mu dodamo v steklenici 4—6 žebic in malo cimeta. Brezo moramo po končanem izcejanju takoj zamašiti, sicer se bo drevo začelo sušiti.

Pogoj vsega zdravljenja pri kožnih boleznih pa je redno in dobro odvajanje, združeno z dosti sveže hrane, malo mesa, pa črnega kruha z otrobi. Kožne bolezni nastanejo največkrat zaradi pomanjkanja vitamina B in pa kalcija v telesu. Kdor nima resne volje, podvreči se tem zahtevam, ta naj tudi ne upa na uspeh zdravljenja. Saj niti peči ne moremo dobro zakuriti, če je nismo preje očistili! Za naše telo velja prav isti zakon.

Kako zdravimo rane z domačimi zdravili? Na ranjena mesta polagamo obkladke s čebulnim sokom. Kuhan, stolčen lan zbira, hladi in zdravi. V prah zdrobljena macesnova skorja je tudi zelo zdravilna. Prah potresemo po rani, vendar moramo skrbeti, da je skorja čista. Na rane in tvore, ki se nočejo odpreti, pa so hudo boleče, polagamo mešanico pšenične moke z otrobi, pomešane s kislom smetano. V dobri pol uri bo tvor odprt. Ko se je izcedil prvi gnoj, položimo na rano obkladek iz kuhanih lapuhovih listov.

Proti visokemu krvnemu pritisku žil uporabljamo z dobrim učinkom česen in čebulo, če ga uživamo s kruhom in v solati. Prav dober je tudi rožmarinov čaj, če ga kuhamo v polovici vode, polovici belega vina. Pijemo ga dvakrat na dan na prazen želodec.

Za izpiranje bolnih oči je odcedek čebule, kuhane na mleku, kateri smo dodali nekoliko medu, prav dober. Oči izpiramo tudi v kamiličnem ali pelinovem čaju.

Pri boleznih na pljučih pijemo čaj iz pljučnika, sleza, lapuha in medu: Pijemo ga trikrat na dan po eno skodelico. V mleku kuhan popelj lajša bolečine v prsih. Posebno dober za dihalne organe je sledeči čaj: preslica, konopljenka, repinc, truskavec in jagodino listje, vse kuhano na mleku in oslajeno z medom. Radi vitaminov je izvrsten tudi čaj iz šipka in žajblja z medom.

Proti živčnemu glavobolu, navalu krvi v glavo, proti nespečnosti, pri nervoznosti, srčnih krčih, želodčnih krčih, močnemu bitju srca, bolečinah v prsih in trebuhu, če so živčnega izvora, pomaga izvrstno baldrijanov čaj, pomešan s kolmežom in poprovo

meto. Vzamemo tri enake dele. Pijemo ga redno zjutraj na tešče in zvečer, preden gremo spat.

Proti prehladu pijemo čaj iz bezgovega in lipovega cvetja. Ta čaj vpliva tudi dobro na naduho, srčne, pljučne in jetrne bolezni. Lipov in bezgov čaj tudi čistita črevesje in želodec. Pri hripi nam povzročita potenje. Na pol litra vzamemo dve žlici bezgovega in približno enako lipovega cvetja. Dnevno izpijemo 2—4 skodelice tega čaja, dokler nismo spet zdravi.

Proti zobobolu in bolečinam v ušesih pomaga z lesenim kladivom strt svež peteršilj. Zobno luknjico ali ušesno votlino napolnimo s peteršiljem, ki nam bo omilil bolečine.

Proti golši pijemo čaj iz sladkih koreninic in si polagamo na vrat obkladke iz ocedka hrastove skorje. Približno deset dkg mlade hrastove skorje kuhamo pol ure v pol litra vode.

Proti suhemu kašlju pijemo čaj iz ločnika, oslajen z medom. Vzamemo ga vsako uro po par žlic.

Proti naduhi pijemo čaj iz materine dušice. Liste in cvete kuhamo na dobrem belem vinu in ga pijemo zjutraj na tešče.

Proti božjasti pijemo čaj iz lipovega cvetja, gosjega zelišča in baldrijana. Spijemo ga 2—3 skodelice na dan.

Proti griži zvečimo suhe bezgove jagode in borovnice. Majaron, kuhan na rdečem vinu, pomešan s suličastim tropotcem, pravijo, da ustavi najhujšo grižo. Čaj iz mladih posušenih hrastovih listov, tavžentrože in pelina, krepi bolne prebavljalne organe. Prvovrstna kislikasta sveža jabolka so najnovejše zdravilo za grižo.

Proti glistam. Grenkoba čaja iz brezovega listja prežene gliste. Prav tako čebula, kuhana na mleku in vodi. Vzamemo zjutraj in zvečer po tri žlice te tekočine.

Odvajalni čaji: šena, materino listje, kamelice, janež in grenkulja. Grenkulje ne jemljemo same, ker je premočno odvajalno sredstvo. Najbolje, da si pustimo to namešati v enakem razmerju.

Namesto ruskega čaja raje čaj iz domačih zelišč. Mešamo: jagodove liste, brinje, materino dušico, dišečo perlo, žajbelj, šipkove liste in liste robidnice. Če kanemo v tak čaj nekaj kapljic ruma ali limonovega soka, je prav tako dober kakor ruski čaj, samo da je naš zdravilen, dočim tega o ruskem čaju ne moremo trditi.

Kako sušimo rože? Rože sušimo na sončnem kraju, toda v senci. Paziti moramo, da ne pride prah do njih. Najbolje, da jih sušimo v tanki, redki vrečici, navezani na kakšen klin, da pride do njih zrak. Če kupimo suhe rože na trgu, jih moramo vedno pred uporabo oprati v mlačni vodi. Suhe rože hranimo najbolje v steklenih

kozarcih. Če si napravimo že mešane čaje, bomo potrebovali prav malo takih kozarcev.

Kako kuhamo domače čaje? Cvetje in listje poparimo z vrelo vodo, kuhamo nekaj minut na prav majhnem ognju in odstavimo, pustimo še nekaj minut pokrite, potem pa jih precedimo. Skorje pa je treba pred kuhanjem namakati po več ur, sicer ne dobimo iz njih potrebnih zdravilnih snovi.

V domačih zeliščih je dosti našega zdravja. Mi jih podcenjujemo, ker so poceni. Tudi jih ne znamo rabiti pravilno. Če nam ne pomagajo po nekaj skodelicah, pa jih že opustimo, dočim smo pripravljeni, jemati draga zdravila, ki so prav tako največkrat pripravljena iz istih zelišč, po mesece in tudi leta, pa se ne upremo. Pri nas nimamo nobenega zaupanja v to, kar je domačega. Tuje zapovedi, tuji ljudje in tuje blago je vse več vredno! M.

Ignac Koprivec: **Liza se bo omožila**

Bog ve, kdo je raznesel vest! Nenadoma je ležala med hrami in staro ter mlado je govorilo o nji, kakor bi že deset let ne bilo poroke v fari. Ženske so sklepale roke, si šušljale razne reči na ušesa ter se pogovarjale o tem s podstenj na podstenja, s praga na prag, nekatere so se pa celo skrivale pred sosedami ter vlačile svoje prijateljice v skrit kot hrama, kjer so jim zaupale svoje mnenje glede te stvari. — „Omožila se bo, omožila, da veš!... Pa taka... Se še spominjaš, kaj vse so pravili o nji?“ In sta sklepali roke, da bi tako podprli svoj stud nad moralno pokvarjenostjo neveste, ki ni napravila ničesar drugega kakor to, da se hoče omožiti.

„Kljuka najde kljuko!“ so si šepetale nekatere, ki so imele kaj proti ženinu. „Vreden je je. Pravega vraga bo dobila, naj ga le vzame. In pravijo, da si bo lahko prignal k hramu tudi že svoj zarod. — E, skupaj sodita, pa je. Takšni se ne zgrešijo!“

Vas je trepetala od obrekovanja. Izza slehernega okna je lukala v mraku vsakega dne glava, ki je pazno zasledovala vse, kar se je godilo okrog Martinove hiše, kjer je bila doma nevesta Liza, zakaj raznesla se je vest, da ta teden pridejo vogledniki še enkrat in za-

ključijo posredovanje. In če se je pojavil v vasi koleselj, če so zacingljali kraguljčki na saneh, so se obrazi za okni zasvetili, kakor bi prišel odrešilni trenutek, ki bo prinesel sproščenje vsem tem desetnam jezikov.

„Gredo, Kristus, gredo!“ je zavrisnila proti koncu tedna Petkova Mica, želarka, ki je imela bajto ob cesti na koncu vasi. Zategnila si je naglavno ruto, pograbila rep svojih težkih, od svinjske reje mastnih jank ter odvihrala po vasi. Obveščala je spoti gospodinje po hramih, da so vogelniki za vasjo, ter se potegnila v priklet k svoji prijateljici, ki je bil obrnjen tako, da se je lahko videlo k Martinovim.

V cerkvi je zazvonilo avemarijo. Voz z vogledniki je zavil okrog prve hiše in začulo se je, kakor bi se vas zganila, vztrepetala. Konj, rejen rjavec, je s vojim nerodnim okornim telesom vlekel za seboj sani, na katerih so bil trije možje, ki so sedeli na enem sedežu. Vajeti je držal v rokah Damiš, stric ženina. Naprosili so ga, da bi pomagal pri vogledovanju, zakaj pri takšni stvari je treba izkušenega človeka, ki tudi kaj predstavlja. Samozavestno se je oziral po očrnelih bajtah in včasih izrekel kakšno besedo ter se zasmel, da se mu je zganil naguban brkat obraz, čez katerega so se vlekly počez in po dolgem globoke gube, ki so se začenjale pri očeh, zgubljale se pa doli pod brado. Obilno glavo mu je pokrivala kučma iz polhovih kož. Potegnil si jo je bil čez ušesa, da mu je segala do košatih obrvi, ki so se ponosno bočile nad prijaznimi toda resnimi očmi. Na njemu je ležal današnji uspeh vogledovanja, zato se je v mislih pripravljaj na svoj posel. Ni se veliko mešal v pogovor, ki sta ga imela ženin in sosed Ketiš, lastnik velikega grunta, nekoliko zadolženega seveda, a ki je vendar spadal med najbogatejše kmete v fari. Klepetal je in klepetal, podučeval ženina ter klestil s svojo visoko, buči podobno glavo, iz katere so gledale živahne majcene oči okrog sebe, butnil včasih z njo ženina, se sklonil pred njegovim nosom k Damišu in zaklical:

„Poženi, Matija, poženi! Za vruga, kramp ti klesti kot ciganska mrha. Preveč jo rediš! Manj masti ima konj, boljše vleče. Mast žival poleni.“

Damiš se je zasmel, zamahnil z bičem po zadnjici konja, da je potegnil nekoliko krepkeje, a kmalu je zopet padel v svoj monotoni korak.

Ženin Tomaž je sedel med svojima ženitvovanjskima pomagačema nekam leseno, kakor bi se ne upal gibati. Vlekel je svojo čedno, za kmečkega fanta dokaj ponosno glavo v zajčji ovratnik, si tu pa tam popravil žametni klobuk ali pa si je zavihal svoje črne brčice, pri-

strižene tako, kakor mu je pred tednom svetoval brivec v mestu. Kimal je na pripovedovanje Ketiša, rekel zdaj pa zdaj besedo radi lepšega, dasi navadno ni vedel, okrog česa se suče pomenek. Misli je na Lizo, na svojo nevesto, in bil je nevoljen, da ga ta dva stara, od grunta razjedena moža poučujeta, kako se ima vesti nasproti nji. Bil bi rad sam. Ta vožnja, bodočnosti nasproti, se mu je zdela tako zanimiva. Peljal bi se rad sam v ogledi, povedal brez barantanja, kaj bi rad, in končno bi bilo. Ali običaj je običaj. Gorje, če bi se mu izneveril tak gruntar.

Ko so sani pridrsale sredo vasi, se je dvignila izza plotov deca. Zakričala je, se vzpela čez plotove ter jo ubrala za sanmi. Psi so zarlenčali, se pognali za kobilo, skakali iz jarkov proti nji ter jo pri-ganjali, in res je potegnila nekoliko hitreje.

Voznik je časih usekal z bičem proti psom, se ogledal po razpo-sajeni otročadi, ki se je podila po cesti, se metala po snegu, se kepala, obstala za trenutek in jo znova ucvrla za sanmi.

Gospodinje so stezale vratove, napenjale oči, da bi jim ne ušla najmanjša malenkost, ki se je dala opaziti na voglednikih.

„Jezus, kako kislo se drži ta ženin!“ je vzkliknila Pejičeva, pri-jateljica pa je dostavila: „Bo se še držal kislo, bo, ko bo imel na hrbtu tole Lizo! Siromak ne ve, v kaj je ugriznil.“

„Kristus, kako štimano se drži jo!“ so se pogovarjali drugod. „Ka-kor bi bili kakšni graščaki. — Le nosi glavo pokonci, Tomaž! Čez leto dni ti bo že kleknila na prsi. Grobjani! Bišanci so sami grobjani! Kaj je le pičilo tole Lizo, da si jemlje za moža Bišanca? Kakor bi v domači fari ne bilo dovolj fantov.“

Izza Šegulovega gumna je priletelo poleno. Ker je konj prav ta-krat poskočil, je zgrešilo hrbet voglednikov ter treščilo v zadnji del sani. Vogledniki so se začudeno spogledali in Damiš je zamrmral:

„Vraga, tu pa ni varno! Drva mečejo za nami.“

Tomaž se je zasmel, zakaj videl je blisniti po podstenjah Še-gulovega Franca, ki je lazil za Lizo, a ga je odbila. Pokazal je svo-jima spremljevalcema tja in dejal:

„Splasil bi me rad, da bi mu jo pustil.“

Smejala sta se. „Le tega ne delaj!“ mu je rekel stric. „Dekle je od vraga, pa tudi cvenka bo nekaj. Le drži se je, pa bo! Kolikokrat lete človeku polena v hrbet, pa gre naprej kljub vsemu, še hitreje pravzaprav.“

Zapeljali so na Martinovo dvorišče, poskakali s sani, se pozdrav-ljali z domačimi, ki so se prikazali med vrati, in ko so si segli v roke, so odšli skupaj v sobo.

Vas je zaživela. Na vseh podstenjah so se prikazale ženske, mahale so druga drugi z rokami, se smejale, norčevale iz voglednikov, se tolkle po kolenih, da so obilne janke plesale okrog njih.

„Kristus, to bo par!“ je smeje pripovedovala Polančka svoji sosedu. „On se drži trdo ko hrastov štor. Če se je treba obrniti, se obrača ves. — Si videla? — In kako ti gleda! — Ti moj bog, kakor bi imel volovske oči. Ona pa je kot gos. ‚Ga-ga-ga-ga-ga-ga!‘ bo šla ob njem, glavo nagnjeno nekoliko naprej, in klestila bo okrog sebe s svojimi rokami, kot bi sejala ozimino. To bo par, za boga svetega! Dolgo ga že ni bilo enakega v naši cerkvi. Če bi mi ležal na smrtni postelji oče, bi na dan te poroke ne ostala doma, tako me mika videti, kako se bosta držala. Pa še takšna žlahta! — Sami grobjani, sami osli, ki se držijo s svojimi grunti, kot bi drugi ne bili posestniki. Martinci pa niso nič boljši. No, Liza zdaj ne bo več v zgago vasi in Šegulov bo moral hoditi ležat kam drugam. Takšne so te prasice! — Potem se pa omoži z drugim. —

V sobi pri Martinovih je bilo praznično vzdušje. Tla so bila poribana, prah s stenskih podob obrisan, na mizi je bil pokrit prt, ki je tam le ob velikih praznikih, domači pa so bili oblečeni skoraj praznje. Oče si je pripasal nov predpasnik, si obul škornje s svetlimi škornjicami, mati je imela na glavi svežo ruto, zamenjala pa je tudi mastno janko s svežo „drukanco“, ki jo je hranila za nedeljske popoldneve. Delali so se, kot bi ne pričakovali gostov, dasi je vsak kot, vsak korak pričal o nasprotnem.

Usedli so se za mizo. Gospodar je postavil na njo slatinar najboljšega vina, natočil kozarce in zaklical Lizi, naj prinese kaj pečenega iz kuhinje. Prišla je, postavila na mizo skledo mesa, dala iz miznice žlice in kruh ter hotela oditi, ali stric Damiš jo je potegnil nazaj, jo posadil na stol ob sebi in izjavil:

„Ne bi nam teknilo brez tebe! Star človek kot sem jaz, se rad najé ob taki svežini. Če bi bil trideset let mlajši, bi bilo v naši hiši letos gostovanje, potem pa bi kuhala za mene, da veš. No, če bo vse po sreči, pa bova vsaj v žlahti.“

Smejali so se in se delali, kakor da ne vedo, kaj pomeni njegovo namigavanje. Ko so se nekoliko napili ter si potešili glad, je stric Damiš začel znova:

„Martinec, si kaj premislil glede tega? Tomažev grunt je eden najboljših v Bišu. Brez dolga je. Mica, ki je poročena v Ločiču, je izplačana. Vse skupaj je vredno par sto tisoč. Odstopi še gorice v Oblačjaku! Viš, goric Tomažu manjka, tebi pa še ostanejo dvoje. Boljše ne boš omožil Lize, to ti pravim. Ne zato, ker sem voglednik, kot dober znanec ti pravim. Fanta poznaš sam. Pa telico boš še dodal.“

Martinec je sedel za mizo pod križem, ki je visel v kotu. Bil je videti dobre volje, ko pa je pričel Damiš govoriti o doti, ki bi jo naj dal Lizi, se mu je obraz spačil. Otožna guba mu je stisnila lica, sicer živahne sive oči pa so postale skoraj nebogljene. Usekoval se je v predpasnik, si brisal nos še z rokavom in javkal:

„Ne morem, Matjaž moj ljubi, ne morem! Vse sem dal, kar je bilo mogoče. Goric pa ne morem dati. Takšne dote ne bo imela nobena! Telico dodam, goric pa ne morem. Saj je dekle, da je malo takih. Vesel je naj bo, ali goric ne morem dati. Imejte usmiljenje z menoj, ljudje, saj smo kristjani!“

Gospodinja je kimala. Tudi ona je bila videti vsa skrušena, in prej ko slej je stala tudi ona na stališču, da goric ne morejo odstopiti, kajti z njimi je zvezan uspeh njihovega gospodarstva. Ko se je Martinec obrnil včasih z glavo k nji ter jo vprašal: „Kaj ne mati?“ je naglo potrdila, pogledala vse po vrsti in kljukasti nos, ki je bil dolg in ploščnat, se ji je pozibal na prijaznem obrazu. Oči, za katerimi se je opazila prevejanost, je pobožno preobračala in se delala kot bi ne razumela ničesar drugega, kakor to, da ne sme dati goric iz rok.

Vogledniki so vztrajali: šestdeset tisoč, gorice, telico, žrebico, pohištvo in vse kot so se že domenili zadnjič. Po smrti staršev pa še travnik na Seču in gozd v Andrencih. — Prepirali so se, se parkrat začeli skoraj že kregati, mlada dva sta pa molčala, kakor bi se ju vsa ta mešetarija ne tikala. Hrepeneče sta se gledala, in ko so bili oni v najbolj napetem pomenku je Tomaž sunil Lizo z nogo pod mizo. Vrnila mu je sunek, ga smehlja je pobožala s pogledom in mu pomežiknila z očmi, kakor bi hotela reči: „Vrag vzemi vse te neumnosti! Glavno, da se bova vzela.“

Tomaž jo je gledal z lačnimi očmi. Še nikoli se mu ni zdela tako zala kot ta večer. Bila je močnega telesa, krepkih prsi, ki jih je nosila ta večer tesno stlačene v svežo jopo, z nekoliko nabranimi rokavi na ramah. Oči je imela velike in sive. Gledale so v svet odkrito in prijazno. Poštenost in dobrotu sta ji sijali iz lic. V vsem svojem življenju ni napravila ničesar hudega, če pa je dopustila, da jo je hodil tu pa tam pod okno klicat Šegulov Franc, ni bilo na tem nič slabega. Ljudje so jo obrekovali le zadnji čas, prej je bila povsod cenjena. To je pač usoda vseh nevest, zakaj pred poroko ogovarjajo slehernega človeka, po smrti ga pa hvalijo. — Glavo je imela pokrito z belo laneno pečo, izpod katere so gledali nakodrani, kot lan fini zlati lasje, ki jih je imela spletene v kito.

„Vrag, ko bi brž končali to mešetarijo!“ je pomislil on in se ji nasmehnil ljubeče.

„Če ne obljubiš tudi goríc, Martinec, vstanemo in gremo!“ je pretil Damiš že desetič in Martinec se je udal.

„Pa imejta v božjem imenu, da vama pri pijači ne bo sile,“ se je obrnil k mladima. Onadva pa sta se samo smehljala, pila in molčala.

Potem so določili čas poroke. V soboto, ki je bila prihodnji dan, so nameravali iti k zapisovanju, v nedeljo bo potem prvi oklic, na mastno nedeljo bo poroka.

Dekli, ki sta prisluškovali pomenku voglednikov, sta odskočili od vrat, stekli na prosto ter povedali svojima prijateljicama o vsebini pomenka med Martincem in vogledniki. Čez pol ure je vedela že vsa vas, koliko bo dobila Liza dote, kdaj bo poroka, in da se stari skoraj ni mogel ločiti od goríc.

„Naj ga le vrag vzame, skopuha!“ so se jezile ženske. „Mladima ne privošči ničesar. Sam bi rad ležal na tisočakah in se kopal v vinu, mlada dva pa se naj ubijata v življenju brez denarja in brez goríc.“

Pozno ponoči, ko so gospodinje sanjale o veliki gostiji, ki bo v vasi, so se vogledniki odpeljali okajeni in dobre volje.

Zgodba o Alétu in Terčku

Čalérjeve krave so bile pametne in lepo vzgojene. Dolgo so že bile pri hiši, da gospodar Čalér že skoro ni pomnil, kdaj jih je bil kupil onstran gorá v Korotanu. Seveda, takrat so bile še mlade in polne muh, da so Čalérju delale na paši nevšečne preglavice. Jurček, domači sin, jih je moral pasti doli za Savo, a je prijokal vsak večer domov, ker so mu čez dan krave preveč nagajale. Vsak dan je izgubil eno in vsak večer jo je moral iskati po goščavi. Seveda jo je brž našel, a nevšečnost je bila vendarle huda in zato je bil hud tudi gospodar Čalér, pa je Jurčku pošteno premeril hlače. Saj je vedel, da so krave pametne in da je le v Jurčkovi glavi tako malo pameti, da še za pastirja ni dober.

No, Jurček ni prav nič ugovarjal, ker je nazadnje verjel, da ima oče znabiti popolnoma prav. Le to se mu je čudno zdelo, zakaj ga oče sili pasti, ko pa nima do tega prav nobenega veselja, še manj pa volje. Sovražil je krave iz vsega srca, ker je bil zaradi njih tepen vsak večer. Na paši jim je neprestano grozil z dolgo šibo, a udaril jih ni, ker se je bal, da zbezlajo, kakor hitro se jih dotakne s šibo. In zvečer bi moral oče iskati tri krave in bi nemara Jurčku trikrat premeril hlače. To pa Jurčku ni dišalo prav nič in je radi tega pustil krave v miru in je bil vesel in zadovoljen, če je zvečer prignal dve domov, a ne treh.

A Jurček je imel srečo, da se je že jeseni rešil nevšečnih krav. Nekega dne so na Čalérjev dom pripeljali bornega pobiča, ki ni imel niti deset let. Njegova obleka je sicer bila mestnega kroja, a je bila vsa oguljena in pokrpana. Pobič je bil močan in lepo rasel, da se je ljudem prikupil na prvi mah. Bil je sirota. Mati mu je bila Čalérjeva sestra, ki je bila šla služiti v mesto. Oče pa je bil ključavničar, ki je kmalu umrl in je zapustil mater in sinka v siromaštvu. A pred nekaj tedni je umrla tudi mati in sinka so pripeljali na Čalérjev dom, da z njim ravnajo, kakor vedo in znajo.

Vprašali so ga, kako mu je ime. Pobič se je bistro nasmehnil in jim pogledal v oči. „Albin mi je ime,“ je odgovoril. „Mama pa me ni drugače klicala kakor Binček.“

To ime se je vsem čudno zdelo, ker niso bili navajeni gosposkih imen. Še prav izgovoriti ga niso znali in nerodno jim je bilo, da bodo morali zdaj na kmetskem domu vsak dan izgovarjati to gosposko ime. Čalér se je v zadregi praskal za ušesom in godrnjal: „Šembrana nerodnost! Saj ne rečem, da mi pobič ni všeč. A to ime — kako le se ga bom privadil? Pobič ostane pri nas, ker je siromak. Le drugo ime si mu moramo izmisliti, da ne bo te nerodnosti. Kako naj ga kličemo, da bo ljudem in nam prav?“

A iz zadrege ga je rešil Jurček. Oči so se mu zasmejale, ko je zagledal tujega pobiča z nerodnim imenom. Prav nič ni odlašal, temveč ga je prijazno udaril po rami in ga vprašal: „Alé,* Binč, da boš ti zdaj pasel krave namesto mene? Saj si jih v mestu gotovo pasel več, kot jih imamo mi. V mestu je strašno dosti hiš, zato pa vem, da je tam tudi strašno dosti krav. Le kje jih pasete toliko?“

Mestni pobič se je posmejal, a ni utegnil odgovoriti, zakaj Čalér je zadovoljno tlesknil z rokami. „O, glejte!“ je rekel. „Naš Jur je danes bleknil nekaj pametnega. Pobič, naj ti bo od danes naprej ime Alé Binč. To je vsaj pošteno ime in vsak te bo zdaj lahko klical. Gosposko

*) Kaj ne da (v rutarškem narečju).

ime ni za naše kraje in čemu bi se spakovali z njim? Pa bodi v božjem imenu. Alé Binč.“

In pobič je res ostal Alé Binč. A že čez nekaj tednov je izgubil drugo ime, ker se je ljudem vse ime zdelo nekam dolgo in čudno. In zdaj je ostal le še Alé in to ime se ga je držalo, kakor da je bil res krščen nanj. Binčku je bilo vse to prav in čez leto dni se še zavedal ni več, da se je nekoč drugače imenoval. Bil je Alé in je vedel, da bo do smrti ostal Alé, pa naj gre, kamor že hoče.

Pri Čalérjevih se mu je dobro godilo, da nikoli v mestu ne tako. Naučil se je pasti krave, da je bil pastirček, kakršnega bi človek le težko našel v vsej dolini pod Martuljkovimi gorami. Krave so ga imele rade, ker na paši nikoli ni sitnaril, temveč je bil vesel in je znal živini poiskati najboljšo pašo. Prepeval je, da se ga je slišalo povsod po strmih Rebrih in celo gor do Srednjega vrha. Včasih pa je zlezel na skalo in se zagledal v divje gorovje, ki se je onkraj doline strmo spenjalo v nebo. Čudil se je snegu, ki je kljub poletni vročini še vedno ležal visoko gori pod orjaškimi gorskimi stenami in se je v sončnih žarkih blestel, kakor da je srebro, a ne sneg, ki so ga oblaki nasuli na gore.

„Strašno so te gore visoke,“ je pomislil. „Če bi stopil zdajle na vrh, bi z roko dosegel do nebes. Lahko bi potrkal na nebeška vrata in bi poklical mamico, ki je že toliko časa v nebesih. In bi prišla in bi govorila z menoj. Sam Bog ve, kaj bi mi povedala?“

Podprl je glavo z roko in je strmел na gorske vrhove. Dva oblačka sta se pravkar priplazila čez ostri greben. Bila sta bela, bolj bela, kot so kurjice spomladi. Nalahko sta se pozibavala nad strmo steno in Alétu se je zazdelo, da to nista oblačka, temveč živi bitji, ki nečesa iščeta ob skalnatem vrhu.

„Pa ne, da sta to dve žalik-ženi?“ se je zavzel. „Teta mi je pravila, da so žalik-žene doma v Martuljkovih gorah. Človek jih lahko vidi, če zna bistro pogledati. Bog ve, kaj delata zdaj tam gori? Morda paseta divje koze, morda pa sejeta srebro na sneg, da se tako lepo leskeče...“

A že je zmajal z glavo. Oblačka sta se za ped pomaknila od gorskega vrha in dve modrikasti senci sta legli na sneg. Alétu pa je teta povedala, da so žalik-žene čudovita bitja, tako čudovita, da od njih ne pada niti senca, kakor pada od vsake stvari na svetu. Ne, tam gori se ne sučeta žalik-ženi, tam gori se spreletavata samo dva angela. Mamica ju je poslala iz nebes, da pogledata, kako je z njenim Binčkom, ki mu je zdaj Alé ime. Angela ga gledata zdaj, da mamici sporočita vse, kar sta videla.

Alé je vzdihnil in oči so se mu orosile, da ni videl več meglic gori ob gorskem vrhu. Naglo je šinil z rokavom čez oči in je spet pogledal v gore. A meglici sta se že raztajali v sinjini, gorski vrh je bil že spet jasen in je ostro štrlel v nebo.

Krave so obstopile skalo, na kateri je sedel pastirček. Gledale so ga in se čudile, da ni vesel kakor druge dni. No, Alé je že pregnal žalost, lahkotno je skočil s skale in je pobožal terčka po glavi, prav tam, kjer so mu pričeli rasti rogovi.

„Ali sva neumna!“ se je posmejal. „Dve meglici sta se spustili z gorá, pa si misliva že Bog ve kaj. Terček, daj, spustiva se za stavo. Kdo bo prej tam pri onimle leskovem grmu? Hej, terček!“

Spustil se je v dir, a za njim je stekel tudi mladi junček. Z dvignjenim repom je dirjal čez pašnik, prehitel pastirčka, priletel do leskovega grma, a se tam ni ustavil, temveč je drvel naprej, naprej do goščave, ki se je od Savinega proda raztezala do pobočja gore in še više ob gori do samega Srednjega vrha. Terček je ob goščavi visoko poskočil in je kar nenadoma izginil med grmovjem. Alé je prisopel za njim, stopil v goščavo in pričel klicati terčka, a ta se mu ni oglasil od nikoder.

Do večera ga je iskal in je prišel celo do potoka Hladnika, ki je tiste dni še padal v visokem, visokem slapu naravnost s Srednjega vrha. A terčka ni bilo nikjer, pa naj ga je iskal za vsakim grmom. Aléu se je vse to čudno zdelo in že je mislil, da se je terček skoro gotovo v goščavi obrnil in je zdirjal naravnost domov. Martuljkove gore so že gorele v večernem žaru, čigar odsev se je razlival po vsi dolini in se je prav lepo odbijal od skalnatih Reber, ki jih je pokrivalo le borno grmičje.

Alé je nehal iskati. Pognal je krave domov in je povedal Čalérju, da mu je terc ušel in se nekam skril. Stric se je čudil, saj se Aléu še nikoli ni zgodilo, da bi mu ušla krava, še najmanj pa norčavi junček. In sta se oba napotila dol za Savo, da poiščeta nesrečnega terčka. Čalér je iskal po goščavi ob savskemrodu, Alé pa pod Rebri in še dalj doli do potoka. Nočilo se je že in tema je vstajala iz nevidnih gorskih prepadov in legala v dolino. Samo vrhovi belih gorá so se še svetili v modrikasti barvi in daleč gori nad črnim Vitrancem se je že prižigala večernica.

Alé že ni med grmovjem razločeval ničesar več, a vendar ni odnehal. Moral je najti terčka, ker se je zanj resnično bal. Ako ostane terček čez noč v goščavi, se lahko zgodi, da ga zasači strašni volk, ki se je tiste dni potikal po gozdovih pod Martuljkovimi gorami. Pravili so, da je ta volk velik kot najmočnejše tele na vasi. Oči so mu kakor dva žareča oglja in vidi jo v najhujši temi, a zobe

ima tako hude, da se nihče ni upal govoriti o njih. Vse noči se je potikal po dolini in je klal, kar mu je prišlo pod zobe. Psi so bežali pred njim, če so le mogli, in ljudje so se skrivali pred njim, kamor so utegnili. A volk je hodil brezskrbno po dolini in je od veselja lajal vse noči.

Aléta je mrzlo prešinilo po hrbtu, ko se je spomnil volka. „Terček, hoho, terček!“ je zavpil, da se je razlegnilo do Martuljkovih grap in je njegov glas prevpil šumenje divjega slapa, ki je nedaleč tam doli padal s Srednjega vrha.

A terček se ni oglasil od nikoder. Noč je legla na dolino in na nebu so zagorele zvezde. Alé je bil pretaknil že vse grmovje in je že stal ob potoku, ki je v kamniti, prodnati strugi šumel in brzel proti Savi. Že je stal pod orjaškim slapom in premišljal, kaj naj stori zdaj, ko terčka ni našel nikjer. Tla pod njim so se silovito stresala, kajti voda je padala iz neznanske višine naravnost na izlizano skalovje in je razpenjena hrumela, da so človeka bolela ušesa.

„Saj terčka ne najdem nikoli več,“ je Aléta zaskrbelo. „Še nocoj ga volk zakolje in požre. A tereček je bil tako pameten in priden. Kaj poreče stric, ko terčka zares ne bo nikdar več od nikoder? Iz hiše me zapodi, a pri stricu se mi je vendar tako dobro godilo.“

Skoro na jok mu je že šlo, a si vendar ni vedel prav nič pomagati. Vsedel se je na skalo in je gledal, kako se je vzhajajoči mesec počasi plazil izza škrbastega grebena. Bele gore so se hipoma zasvetile, kakor da so jih žalik-žene pogrnile s srebrnim pajčolanom, a tudi dolina se je zasvetila v beli svetlobi in vsa goščava okrog Aléta in divji slap se je pršil v tisočernih, tisočernih iskrečih se bisernih, ki so se usipali iz višave in se pršili daleč okrog po skalovju in kamenju.

„Joj!“ se je Alé zavzel. A že je umolknil, zakaj nedaleč pred sabo je zagledal dve nemirni, živi lučci, ki sta srepeli naravnost vanj. Počasi sta se bližali in Alé je že razločil temno žival, ki se je bila kdove odkod priplazila z grmovja in jo je zdaj oblivala svetla mesečina.

„Volk je,“ je spreletelo Aléta. A že je skočil na noge in drvel proti slapu, da bi se skril pod njim. Že so brizgnile vanj vodne kaplje, da ga je do mozga zazeblo. Ozrl se je nazaj, da bi pogledal, če gre volk za njim. In ga je res videl. Volk se je s tremi skoki pognal čez skalovje in je bil že tik pri slapu.

„Ne boš me,“ je Alé zasopel in zdrvel naprej. Voda se je usula nanj, da je bil hipoma moker do kože. A za vse to se ni prav nič zmenil. Tesno se je stisnil k skali in se je plazil naprej. Nad njim

je bila druga voda tako silovita, da mu je zapiralo sapo. Tla pod njim so bila spolzka in vsak hip je pričakoval, da spodrsne in se zvali naravnost v vodo. A strah pred volkom ga je gnal naprej. Pa vse to mu ni prav nič pomagalo, zakaj volk je bil že tesno za njim. Alé je tipal obupno z rokami okrog sebe in je otipal nad sabo skalno polico. Z obema rokama se je je oprijel in se zagnal kvišku. Obsedel je na polici in pogledal dol v temo. Zagledal je pod sabo volka, na zadnje noge se je bil vzel, da mu je glava segala skoro do police. Slišal je njegovo hropenje in strašno so mu žarele oči.

„Da imam palico, dregnil bi ga naravnost v oči,“ je Alé zasopel. „Tako mu pa nemara niti ne ubežim. Zver se požene navzgor, pa me pograbi.“

Tipal je naprej in je videl, da polica ni tako ozka, kot si je sprva mislil. Bila je široka, dva človeka bi udobno drug ob drugem ležala na nji. A najbolj je Aléta razveselilo to, da je našel na polici debel, okrogel kamen, ki se je kdove kdaj odluščil od stene in padel na polico. Alé ni prav nič odlašal, temveč je zavalil kamen na rob police. Tam je volk še vedno prežal nanj in se je pripravljaj, da skoči na polico. No, Alé se ga ni več bal. Z vsemi močmi je potisnil kamen naprej, kamen se je strkljal, šinil navzdol, zadel volka v glavo in se z njim zakotalil naravnost v slap.

„Zdaj ga ne bo več nazaj,“ se je Alé oddahnil in namuznil. „Terčka zdaj lahko brez skrbi pustim tam, kjer leži. Volka se mu nocoj ne bo treba bati. Slap ga je požrl, a slap ne pusti iz sebe ničesar več.“

(Konec prihodnjič.)

Z A D R U Ź N I V E S T N I K

Naša nova moška moda.

Letošnje leto nam je prineslo novo modo moških srajc. Srajca je iz pristnega domačega platna in okrašena z lepimi narodnimi vezeninami. Pri takih srajcah gospodom ni treba nositi kravate, kar gotovo pomeni zanje veliko ugodje, in v vročih dneh jim ni treba nositi jopiča. V teh srajcah je mogoče iti vsepovsod, ne da bi gospodje mogli imeti občutek, da so pomanjkljivo oblečeni. V takih srajcah,

okrašenih z narodnimi vezeninami, kakor jih vidimo na sliki, se morejo gospodje počutiti tako sigurne, kakor se počutijo ženske v svojih blazah.

Poleg odličnih osebnosti v Sloveniji, ki jim je ta nova moda zelo všeč, so jo sprejeli tudi najvišji predstavniki v naši banovini. Ti gospodje nosijo s ponosom naše lepe srajce z narodnimi vezeninami, narejene so iz domačega platna, ki je značilen pridelek naše zemlje in delo rok naših slovenskih žen.

Ako nosijo naši sosede bele nogavice, črne in rjave srajce, in s tem poudarjajo svojo narodnost in čustvovanje tudi na zunaj, zakaj bi tudi mi Slovenci javno ne

izpričevali svoje narodne zavesti, časti in ljubezni do našega naroda in do naše velike slovanske družine.

Hrvati, Srbi, Dalmatinci in druge narodne skupine v Jugoslaviji so ponosni na vse svoje narodne izraze, ljubijo in spoštujejo te svoje svetinje. Tujci, ki prihajajo v naše dežele, občudujejo naše krasne narodne vezenine, ki so lastne samo slovanskim narodom, naše lepe narodne noše in belino našega domačega platna, ki tako sveže in čisto učinkuje, kadar ga ima na sebi naš človek.

Vsak drug slovanski narod v Jugoslaviji izpričuje že na prvi pogled, da pripada veliki slovanski družini, je zato srečen in ponosen, samo pri nas je treba tega zadoščenja šele iskati! Sprejmimo to našo lepo modo z ljubeznijo in razumevanjem in vodi naj nas pri tem tudi čut dolžnosti!

Pa ne samo gospodje, tudi me ženske lahko nosimo bluze, narejene po športnem kroju in okrašene s čislom (borduro) narodne vezenine. Srajce ali bluze iz močnega domačega platna so trpežne, se lepo

Moške srajce s čislom narodne vezenine.

Tudi naši pradedi so s ponosom nosili svojo narodno nošo in tako tudi na zunan pokazali svojo narodno zavest. Pod vplivom tujega gospodstva v dolgih letih našega hrepenenja po svobodi se nam je v narodnem pogledu naredila škoda, ki je ni bilo mogoče izravnati v teh dvajsetih letih svobode. Naša vas, trg, mesto in naš človek ne kažejo po zunanosti skoro prav nobene značilnosti več svoje slovanske pripadnosti. Še posebno žalostno pa je v tem pogledu v naših mestih. Tujci se upravičeno povprašujejo, kakšno mesto in kakšen narod živi tod. Nikjer nobene značilnosti, da živi tod slovanski

perejo, so hladne in so po vrhu vsega še zdrave za naše telo, saj je znano, da je platno iz lanu zdravilno. Narodne vezenine ne pridejo nikoli iz mode in kroj moških srajc ali ženskih športnih jopic se tudi ne spremeni. Morda je nekoliko pretirano povedano, če trdim, da dá to oblačilo z narodnimi vezeninami obrazu neko posebno noto. Morda nekaj ženskega, toda v vsakem primeru nekaj finega in mehkega. Saj bi si pa tudi težko predstavljali, da bi mogel tak človek, ki ima smisel in ljubezen do narodnih vezenin, biti grdega značaja in slabe narave.

Pobudo za novo moško srajco, okrašeno z narodnimi vezeninami, je dal gospod Božo Račič, ravnatelj „Osrednjega Zavoda za žensko domačo obrt“ v Ljubljani. Iz tega zavoda smo dobili veliko izbiro čisla (bordur) v prekrasnih narodnih motivih. Vsako čislo je drugačno, a vsa čisla izpričujejo naš okus in našo slo-

vensko značilnost. Tako si naši člani lahko v združni prodajalni nabavijo platno in izberejo čislo, pa si pustijo napraviti srajce ali bluze v domači šivalnici ali jih sami naredijo doma, če so vešč. Te srajce delamo iz debelejšega in tanjšega platna, prav tako so tudi čisla vezana na različne debeline platna. **Megličeva.**

Iz uprave

Zemljišče in stavba na Masarykovi cesti naša last!

Delegatom, pa tudi mnogim članom bo znano, koliko časa se je vlekla zadeva glede odkupa stavbe nekdanje Gospodarske poslovalnice in zemljišča na Masarykovi cesti št. 17 v Ljubljani, kar je bilo last bivše Južne železnice. Na zadnji redni skupščini smo povedali, da se stvar ugodno razvija in da bo še tekom tega leta urejena. To se je tudi zgodilo. Dne 7. julija je naša zadruga z upravo drž. železnice in bivše Južne železnice podpisala pogodbo, na podlagi katere je prešlo zemljišče v izmeri 3050 m² v zadrugino last. Isti dan je bila podpisana tudi pogodba s Fondom za zgradbo stanovanjskih hiš v območju direkcije drž. železnic v Ljubljani, s katero zadruga odkupi zgradbo na tem zemljišču (nekdanjo Gospodarsko poslovalnico) z vsem inventarjem v Ljubljani in Mariboru za ceno 2.700.000 din. Na račun te stavbe je zadruga že v prejšnjih letih plačala 2 milijona dinarjev, preostanek 700.000 din je plačala sedaj.

Tako je to vprašanje, ki nas je toliko časa motilo, vendar enkrat rešeno.

Zidava prodajalne v Mariboru.

Upravni odbor se je takoj po letošnji skupščini z vso vnemo lotil dela glede definitivnega načrta za mariborsko prodajalno v Cafovi ulici. Pred tedni se je vršil komisijski ogled zaradi izdaje gradbenega dovoljenja. Proračuni za zidarska, tesarska in krovška dela so tudi gotovi in

razposlani podjetnikom, da dostavijo svoje ponudbe. Čim dobimo gradbeno dovoljenje od mestne občine mariborske, bomo pričeli graditi.

Letovanje v Martuljku.

Že tretje leto so se odprla naši decivrata Mladinskega doma v Gozdu-Martuljku. Dne 1. julija je odšla prva skupina 150 deklic — pod nadzorstvom g. žel. zdravnika dr. Mrgoleta, 9 učiteljic in člana zadrugine uprave na 4tedensko letovanje.

Nepopisno veselje je bilo med mladino pri odhodu vlaka z ljubljanske postaje. Lep sončen dan je bil, ko so deklice prispele v Martuljk. Tu jih je čakalo novo presenečenje. Mladinski dom je razširil svojo knjižnico, pripravljen je bil nov volebal, 2 gugalnici in mnoge druge stvari, ki bodo deci v veselje in razvedrilo. Za izlete je uprava najela konjiča, da bo deco spremljal in ji nosil provijant.

Lepo vreme traja nadalje. Krasni, topli dnevi, divna narava, zeleni travniki, polja in livade okrog doma ter nebeški pogled na sive stene ponosnega špika vpliva na vsakogar: na odraslega, ki ob tistem občudovanju tega res božjega stvarstva, sproščeni spominov na težave in neprijetnosti vsakdanjega in poklicnega življenja, uživajo blažen mir in si krepe telo in duha; na mladino, ki hiti mimo vseh teh krasot, čijih veličastva še ne more popolnoma dojeti, vendar pa vsaj podzavestno čuti, da je v tem kraju nad vse lepo.

Minulo nedeljo (16. julija) so priredile deklice pod vodstvom učiteljic akademijo s petjem, igro in baletom in je prireditev prav dobro uspela. Zadovoljni so bili starši, hotelski gosti, ki so bili navzoči in seveda mladina sama.

Mladina je glede hrane prav dobro preskrbljena. Nihče ni lačen, hrana je obilna in zdrava. Res pa je, da razvajan otrok ne dobi vsega, kar mu je morda v njegovo lastno škodo dobra mamica dajala doma.

Prav nobena sreča za otroka in njegovo zdravje niso obiski staršev, ki prinašajo svojim otrokom nepotrebno hrano, slaščice, sadje. Otrokom ničesar ne manjka! Uprava skrbi, da dobijo tudi zdravo, zrelo sadje. Vsi tako zvani priboljški na

hrani s strani obiskov škodujejo učinku smotrne prehrane, ki jo otroci dobivajo v domu.

Dne 1. avgusta pridejo na vrsto za letovanje dečki.

OBVESTILO.

Na željo nekaterih članov smo sklenili z mesarjem g. Zaje Francom, ki ima stojnico na ljubljanskem trgu in prodajalno na Tržaški cesti št. 3 (nasproti Tobačne tovarne), da bo izdajal meso našim članom tudi na kredit.

Člani, ki žele pri tem mesarju meso na knjižico, naj si preskrbe pred nakupovanjem izkaznico o višini kredita v naši kreditni pisarni.

Kolo žen zadrugark

Krojna pola.

Ker se je zadnje čase ponovno pojavila med našimi zadrugarkami zahteva, da bi imel „Zadrugar“ kot prilogo krojno polo, kar pa je združeno z velikimi stroški, ki obremenjujejo zadrugo, je Kolo žen zadrugark pripravljeno preskrbeti zadrugarkam krojno polo, ki jo nudi svojim naročnicam glasilo „Ženski svet“. Zato se naj one, ki želijo dobiti to krojno polo, prijavijo ob priliki mesečnih naročil živil pri blagajnah zadruge, ki bodo naročila zbirale in bodo v naslednjem mesecu naročnicam krojne pole pri blagajnah na razpolago.

Krojna pola sama (enostranska) stane din 1'—; krojna pola sama (obojestranska) stane din 1'20; krojna pola z modno prilogo stane din 2'20.

„Ženski svet“ s krojno polo pa stane mesečno za naše zadrugarke samo din

5'—. Če bi se priglasilo večje število naročnic, bo pa še cenejši.

One pa, ki pošiljajo naročila živil s proge, morejo naročiti krojno polo (ali krojno polo z modno prilogo) istočasno z naročilom živil in se jim bo ta pola dostavila in zaračunala pri živilih.

Pri tej priliki sporočamo članicam Kola, da se bodo začeli redni članski sestanki s predavanji v mesecu septembru. **Pred tem pa bo skupna ekskurzija** v tovarno „Slamič“, kjer si bomo ogledale konzerviranje sočivja in sadja. Točen datum te ekskurzije bo objavljen v avgustovi številki „Zadrugarja“. Tudi name ravamo prirediti skupni obisk jesenskega vele sejma pri znižani vstopnini, kar bo tudi pravočasno objavljeno. Članice, **upoštevajte točna obvestila v „Zadrugarju“**, da ne bo poznejših očitkov, češ, nismo bile obveščene.

„Zadrugar“ izhaja mesečno 20tega in stane celoletno 24 Din, posamezna številka 3 Din. Naroča in reklamira se pri upravnem odboru N. Z. U. D. Z., Ljubljana, Masarykova cesta, kamor se pošiljajo tudi dopisi. — Odgovorni urednik: Dr. Benko Leopold, Tyrševa cesta šte. 89. — Tiskali J. Blasnika nasled. Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. — Odgovoren L. Mikuš.

Moka in pšenica

Nova pšenica je v Banatu požeta ter bo v kratkem tudi omlatena. Že s 1. julijem je Priviligirano izvozno društvo „Prizad“ določilo s privoljenjem ministrskega sveta ceno nove pšenice, in sicer 165 din za 100 kg. Vsako leto je cena za novo pšenico padla za ca 20— din, letos pa se je prav za toliko dvignila.

Razumljivo je, da je radi tega tudi cena stare pšenice poskočila in da so se obenem tudi cene moke dvignile.

V časopisih trdijo, da je letošnji pridelek pšenice napram lanskemu letu padel od 20—40%.

To se nam zdi neverjetno, ker ni bilo slabega vremena, ki bi škodoval rasti pšenice. Ta trditev se lansira z namenom, da se upraviči visoka cena, ki jo je „Prizad“ izposloval za novo pšenico. Baje je cena pšenici v inozemstvu za 90% nižja kot pri nas.

„Prizad“ je že nabavil 4000 vagonov nove pšenice.

Kolesa

Dospela je nova pošiljka prvovrstnih dvokoles znamke „Puch“ in „Phaenomen“; prodajamo jih že od 1100— din dalje za kom. Članom priporočamo, da si pred nakupom kolesa ogledajo našo zalogo.

Marmelada

Prvovrstno slivno in jabolčno marmelado, ki je strokovno in higiensko izdelana, Vam nudimo po nizki ceni din 18— in 19— za kg. Priporočamo nakup!

Malinovec

Zadruga prodaja v svojih prodajalnah in okrepčevalnicah pristen domač malinovec. (Maline so dobavili zadrugarji iz Gorenjske in Dolenjske.) Ker je malinovec zdrava in osvežujoča pijača za vsakogar, posebno za otroke in bolnike, ga članstvu toplo priporočamo.

Nabavljalna zadruga uslužbencev drž. železnic, r. z. z o. z. v Ljubljani

CENTRALA: LJUBLJANA, MASARYKOVA CESTA 17 • TELEFON ŠT. 46-52 IN 46-53

PRODAJALNE

Ljubljana:

Glav. kol., Masarykova cesta 17, telefon št. 4652-3
Gor. kol., Bleiweisova cesta 35, telefon št. 4651

Maribor:

Koroški kol., Frankopanska c. 34, telefon št. 2061
Glav. kol., Aleksandrova cesta 42., telefon št. 2825

Jesenice: Prešernova, telefon št. 606

Prodajamo samo članom.

CENIK št. 7

Obračunske cene veljavne od 21. julija 1939 naprej.

Zadruga si pridržuje pravico, objavljene cene med mesecem znižati event. zvišati.

Na reklamacije se oziramo le takoj ob prejemu blaga.

Mlevski izdelki

Moka Ogg	kg	3:10
„ Og	„	3:10
„ št. 2	„	3:—
„ št. 5	„	2:80
„ ajdova	„	5:—
„ koruzna	„	2:—
„ „ krmilna	„	1:20
„ pšenična krmilna	„	1:70
„ ržena	„	2:75
Otrobi, pšenični debeli	„	1:70
„ „ drobni	„	1:50
Zdrob, činkvantin	„	3:25
„ koruzni	„	2:50
„ pšenični	„	4:—
Žikin zdrob ¼ kg	zav.	6:50

Testenine

Domače

Fidelini	kg	7:—
Krpice	„	7:—
Makaroni	„	7:—
Polži	„	7:—
Rezanci	„	7:—
Špageti	„	7:—
Zvezdice	„	7:—

Jajčne

Makaroni	kg	10:—
Polži	„	10:—

Jajčne v kartonih

Makaroni	kg	11:—
Špageti	„	11:—
Jajnine vseh vrst	„	17:—
A. C. „ „	„	18:—

Riž

Carolina	kg	12:—
Ia	„	9:—
Ila	„	8:—

Deželni pridelki

Čebula, egiptovska	kg	3:75
Čebula, pražena „Cepo“	doza	6:—
Cesen	kg	6:50
Fižol, prepeličar	„	4:—
„ beli	„	4:—
Grah zelen	„	11:—
Ješprenj	„	4:—
Ješprenjček	„	7:—
Kaša	„	4:—
Koruza, debela	„	1:60
„ činkvantin	„	2:40
Krompir novi	„	Dnevna cena
Leča, Ia	„	11:—
„ domača	„	5:—
Piča za kure	„	2:25
Ptičja hrana	„	8:—
Tropine, lanene mlete	„	2:60
Ječmen	„	2:20
Oves	„	2:30
Proso	„	2:55
Pšenica	„	2:10
Slive suhe bosanske	„	9:50

Sadje južno, sušeno in sveže

Rozine, Ia	kg	14:—
Rozine, Ila	„	12:—

Lešniki, tolčeni	kg	43:—
Limone	kom.	1:—
Mak plavi	kg	17:—
Mandeljni, Ia	„	52:—
Rožiči, celi	„	6:—
Rožičeva moka	„	6:—

Sladkor

Kocke	kg	15:50
Sipa, drobna	„	14:—
„ debela	„	14:10
V prahu	„	15:75
Bonboni	„	25:—
„ Fourres, Ia	„	40:—
„ „ Ila	„	30:—
Bonboniere	kom.	po izb.
Kandis	kg	26:—
Margo slad	„	44:—
Šumeča limonada	kom.	1:—

Sol

Fina	kg	4:—
Morska	„	2:75

Kava

Perl	kg	74:—
Portoriko	„	82:—

Tudi blago, pri katerem cena ni označena, imamo v zalogi

Surova, Ia	kg	71—
„ IIa	„	63—
Viktorija	„	60—
Žgana	„	83—
„ Rio	„	73—
„ Special	„	95—
Hag, mali	zav.	14—
„ veliki	„	27—

Žitna kava

Ječmenova, slajena, za-		
družna	kg	11—
Ječmenova, zadružna . .	„	750
Ržena, slajena, zadružna	„	12—
Dr. Pirčeva	„	1250
Kneipp	„	1350
Perola	„	1350
Proja	„	9—
Žika	„	13—

Ostale kavine primesi

Cikorija Franck à ½ kg	kg	1850
„ Franck à ¼ kg	„	1950
„ Favorit à ½ kg	„	16—
„ kolinska à ½ kg	„	1850
„ kolinska à ¼ kg	„	19—
Enrilo	„	21—
Figova kava	„	23—
Redilna kava	„	21—

Mast

Mast Ia	kg	19—
„ v dozah	doza	100—
Ceres bel	kg	25—
„ rumen	„	25—
Čajno maslo Ia gorenjsko	„	36—
„ „ štajersko	„	32—
Kuhano maslo	„	32—

Mesni izdelki

Carsko meso	kg	21—
Hrenovke	kom.	2—
Jezik, goveji	kg	24—
„ svinjski	„	24—
Kare brez kože	„	23—
Kračje	„	1350
Kranjske klobase	„	350

Meso, prekajeno, vratina	kg	21—
Prsni vršci	„	17—
Reberca, brez kože . . .	„	19—
Salama, krakavska . . .	„	24—
„ letna	„	21—
„ milanska	„	54—
„ mortadela	„	25—
„ navadna	„	12—
„ ogrska	„	54—
„ pariška	„	22—
„ posebna	„	22—
„ tirolska	„	22—
Slanina, hamburška . . .	„	23—
„ krušna	„	20—
„ papricirana	„	21—
„ prekajena, deb.	„	22—
„ soljena	„	20—
„ tirolska	„	23—
Svinjske glave, brez kosti	„	14—
Svinjski parklji	„	8—
Šunka, domača, kuhana . .	„	45—
„ praška	„	24—
„ zvitá	„	23—

Ribe — pastete

Rusi	kom.	1—
Sardele, očiščene, v olju	„	—75
Sard. obr. s kaper., mala	doza	450
„ „ „ „ velika	„	750
Sardine	„	750
„	„	550
„	„	450
„	„	250
„	kom.	125
Pašteta, jetrna	doza	450
„ sardelna	„	550
„ zakuska	„	2—
Guljaž, goveji	„	6—
Vampi	„	6—

Delikatese

Citronat	kg	100—
Naš čaj	zav.	6—
Čaj v dozah	vel. doza	30—
„ „ „	mal. „	17—
„ „ zavitkih	zav.	4—
„ „ „	„	8—
„ „ „	„	950

Čaj v zavitkih	zav.	18—
„ brazilski „Mate“ . . .	„	350
„ odprti	kg	140—
Čokolada à ¼ kg	tabl.	10—
„ „ 1/10 „	„	450
„ „ 1/20 „	„	250
„ z lešniki	kom.	1—
„ „ „ 1/10 kg	tabl.	650
„ „ „ 1/5 „	„	12—
„ mlečna 1/14 kg	„	5—
„ „ 1/7 „	„	10—
Drobtine	kg	6—
Gorčica	„	17—
„	koz.	650
Jajca, štajerska, dnevna		
cena		

Na progo jih ne moremo pošiljati.

Guljaž ekstrakt	zav.	350
Juhan, mali	stekl.	950
„ veliki	„	20—
„ na drobno	dkg	130
Kaaba, redilna kava čok.		
okusa	vel. zav.	14—
Kaaba, redilna kava čok.		
okusa	mal. „	7—
Kakao, holandski	kg	50—
„ I	„	35—
Kaprni	„	50—
Keksi v zavitkih	zav.	6—
„ „ „ à 1 kg	„	18—
„ na drobno	kg	18—
„ v pločev. dozah	doza	24—
Kruh črn in bel	štruca	2—
Kumarce, kozarec	30— do 56—	
Kvas	kg	38—
Maggi, mali	stekl.	12—
„ srednji	„	1875
„ veliki	„	3150
„ na drobno	dkg	160
„ kocke	kom.	1—
Marmelada, jabolčna . . .	kg	19—
„ „ doza		
à 1 kg	„	20—
Marmelada, marelna . . .	„	29—
„ „ doza		
à 1 kg	„	30—
Med, cvetlični	„	1750
„ ajdov	„	1750
„ cvetlični, mali koz. kom.		11—
„ „ vel. „	„	21—
„ „ mali lonč.	„	150
„ „ sred. „	„	4—
„ „ vel. „	„	7—
Desert šnite	„	1—
Napolitanke, dolge	„	1—
„ „	zav.	15—
Oblati	„	15—
Otroški piškoti	„	15—

Tudi blago, pri katerem cena ni označena, imamo v zalogi

Ovomaltine, mala . . . doza	10-50
„ srednja . . . „	24—
„ velika . . . „	43—
Paradižniki, $\frac{1}{5}$ kg . . . „	4-25
„ $\frac{1}{2}$ „ . . . „	10—
„ 1 „ . . . „	19—
Sir, Jason kom.	1-25
„ „ škatl.	7—
„ emendolski, Ia . . . kg	27—
„ Parmezan „	75—
„ stiški „	26—
„ trapistovski „	20—
„ edamski „	26—
Soda, jedilna „	20—

Pudingi in pecilni praški

Citronin prašek za puding zav.	2-50
Čokoladna krema . . . „	3-50
Čokoladni prašek za puding „	2-80
Malinov prašek za puding „	2-50
Mandelnov prašek za puding „	2-50
Pecilni prašek „	1—
Pripomoček za vkuhanje „	2—
Rumenilo „	1—
Vanilijeva krema „	3—
Vanilijin prašek za puding „	2-50
Vanilijin sladkor „	1—
Zmes za šartelj „	12—

Dišave

Cimet, cel in zmlet . . . zav.	3—
Ingver „	3—
Janež „	2-50
Kamilce kg	30—
Klinčki (žbice), celi in zmleti zav.	2-50
Korjander „	2-50
Kumna „	2-50
Lavorjevo listje „	1—
„ zrnje „	1—
Majaron kg	65—
Muškatov cvet zav.	3—
Muškatovi orehi kom.	—60
Paprika, huda zav.	3—
„ sladka „	3—
Piment, cel in zmlet . . . „	2-50
Poper, „ „ „ „	3—
Vanilija v šibkah velika kom.	3—
Žafran zav.	1—

Tekočine

Kis za vlaganje l	4—
„ nav., dvojno močni . . . „	3-50
„ vinski „	5—
Olje, bučno „	14—
„ italijansko „	20—

„ namizno l	14—
„ olivno „	19—
„ „ Ia „Medicinal“ „	22—
Francosko žganje, mala stekl.	10—
„ „ srednja „	24—
„ „ velika „	48—
Brandy, à 0'17 l „	—
„ „ 0'35 l „	28—
„ „ 0'70 l „	46—
Liker, Balkan, grenki . . . l	42—
„ „ sladki „	42—
„ Pelinkovec „	37—
„ razni „	38—
Rum Ia, à $\frac{1}{2}$ l stekl.	34—
„ Ia, „ 1 l „	58—
„ IIa, „ $\frac{1}{2}$ l „	24—
Esenca za liker „	5—
Rumova esenca „	8—
Žganje, borovničar, à $\frac{1}{2}$ l „	24—
„ brinjevec, „ $\frac{1}{2}$ l „	21—
„ hruševce, „ $\frac{1}{2}$ l „	21—
„ slivovka, „ $\frac{1}{2}$ l „	19-50
„ tropinovec, „ $\frac{1}{2}$ l „	21—
Vino, belo, štajersko . . . l	12—
„ Muškat. Silvanec . . . „	14—
„ Hamburger „	14—
„ Župsko, črno „	12—
„ cviček „	10—
„ belo, dalmatinsko . . . „	—
„ Opolo „	—
„ Prošek „	26—
„ Vermut „	30—
Malinovec, à $\frac{1}{2}$ l stekl.	14—
„ odprti kg	18—
Radenska voda $\frac{14}{10}$ l . . . stekl.	7—
„ „ $\frac{1}{2}$ l „	3-50
Rogaška voda $\frac{14}{10}$ l . . . „	7—
„ „ Donati 1 l „	6-50
Grenka voda Fr. Jožefova „	11—

Potrebščine za perilo

Mila

Hubertus, sivo kg	9—
„ navadno „	11—
„ terpentin „	12—
Merima „	12—
Sunlight zav.	2—
Schicht, navadno kg	12—
„ terpentin „	13—
Zlatorog, navadno „	11-50
„ terpentin „	13—

Pralni praški

„Ena“, milne luske . . . kg	35—
„Henko“ soda zav.	2-50
Lux „	4-50
Perion „	4-50
Persil „	5—
Radion „	5-25
Snežinka „	4-50

Ženska hvala zav.	2-50
Radost peric „	2-50
Teksil „	2-50

Druge potrebščine

Soda za pranje kg	2—
Lug „	3-75
Boraks zav.	2-50
„ carski škatl.	5-75
Škrob rižev „	5—
„ „ zav.	1-50
Plavilo v kockah „	2-50
Plavilni papir „	1-50
Pralni stroji, leseni, mali kom.	13—
„ „ „ vel. „	14—
Pralni stroji, pločev. mali „	15—
„ „ „ vel. „	17—
Vrvi za perilo . . . 15 m	Cene po kvaliteti
„ „ „ . . . 20 m	
„ „ „ . . . 25 m	
„ „ „ . . . 30 m	
„ „ „ . . . 35 m	
„ „ „ . . . 40 m	20—
Obešalniki za sušenje perila kom.	
Ščipalka za perilo „	—25

Toaletni predmeti

Milo, Bobi malo kom.	2—
„ „ veliko „	4—
„ Favorit „	8—
„ 7 cvetic „	7-50
„ Glicerin „	5, 9
„ kopalno . . . vel. „	12—
„ kopalno . . . mal. „	7-50
„ Karbol „	4—
„ mandeljnov „	6-50
„ Marija „	10—
„ Olivia mali „	4-50
„ „ vel. „	7—
„ domače „	4-50
„ Osiris „	6—
„ otroško „	8—
„ za roke „	4-50
„ Speick „	8—
„ za britje Ia „	8—
„ „ „ IIa tuba	2-50
Cimean „	6-50
Chlorodont „	6-50
Doromat „	8-50
Kalodont mala „	6-50
„ vel. „	12—
Odol mala stekl.	22—
„ sred. „	35—
„ vel. „	65—
Olje, orehovo, pristno . . . „	8—
Olje za sončenje in ma- sažo „	6—
Ustna voda Cimean . . . „	18—
Kolonska voda . . . mala „	13—
„ „ . . . vel. „	24—

Esenca za kolonsko vodo	stekl.	16.—
Krema za kožo Cimean	doza	10.—
Krema za kožo Elida	nočna tuba	13.—
Krema za kožo Elida	dnevna	12.—
Nivea krema	doza	10.—
Uran	"	10.—
Parfum	stekl.	16.—
Puder Elida	škatl.	10.—
Vazelin	doza	6.—
Šampon	zav.	3.—

Potrebščine za čevlje

Krema, črna	mal. škatl.	5.—
"	sred.	6.—
"	vel.	12.—
"	rjava	5.—
"	rumena	5.—
"	bela	5.—
"	sortirana	3.—
Mast za čevlje, črna	"	4.—
"	rjava	zav.
Belin	"	2.—
Olje za mazanje podpla-	"	"
to	stekl.	8.—
Krtače za blato	kom.	4.—
"	mazanje	150
"	svetlenje	12.—
Vezalke, črne, kratke	par	125
"	srednje	150
"	dolge	175
"	rjave, kratke	125
"	srednje	150
"	dolge	175
"	usnjene, črne	2.—
"	rjave	2.—

Razno

Brusači	kom.	13.—
Celofan, papir	zav.	250
Čistilo za parkete	mal. doza	10.—
"	vel.	20.—
Črnilo	stekl.	3.—
Flit	mal. doza	16.—
"	vel.	29.—
"	s škropilko	kart.
"	škropilka	kom.
Grafit	"	—50
Hobby, prašek	zav.	4.—
Kadilo	kg	30.—
Kolofonija	"	750
Kladiva za meso	kom.	12.—
Kolesa moška, kromirana	1150'-do1450'-	"
"	damska, kromir.	1150'-do1550'-
"	moška, poniklj.	kom.
Plasči za kolesa	"	60.—
Zračnice za kolesa	"	16.—
Likalit	zav.	3.—

Krtače za obleko	kom.	16.—
"	parkete	27.—
Krtače za ribanje	"	4.—
"	Ia	5.—
Krtače za roke	"	250
"	roke, dvostr.	5.—
"	zobe, male	8.—
"	velike	12.—
„Mali sadjar“	knjiga	5.—
„Mali vrtnar“	"	5.—
Metle, male	kom.	650
"	velike	10.—
Metlice, otroške	"	550
"	za obleko	6.—
"	posodo	150
Morska trava Ia	kg	4.—
Muholovci	kom.	—75
Nagrobne lučke	kart.	10.—
"	v keram.	"
lončkih	kom.	375
Nočne lučke	škatl.	175
Obešalniki, mali	kom.	250
Olje za šivalne stroje	stekl.	4.—
Omela, bombažna	kom.	32.—
"	mala	12.—
"	za parkete	24.—
Omelčka za čiščenje ste-	"	"
klenic	7.50 do 15.—	"
Pasta za peči	škatl.	3.—
Peharji, srednji	kom.	4.—
"	veliki	450
Peresniki	"	2.—
Pergament papir	pola	1.—
Pesek za email posodo	zav.	1.—
"	"	150
"	"	2.—
"	alum.	250
Pile, trioglate srednje	kom.	5.—
"	velike	550
"	plošate, male	950
"	srednje	11.—
"	velike	13.—
Platn. vreč. za ca 8 kg	"	5.—
"	15 kg	8.—
"	25 kg	1150
"	45 kg	1650
Prašek za čiščenje zlata	"	"
in srebra	zav.	325
Prazne pušice	kom.	5, 10
Predpražniki Ia	16.— do 49.—	"
"	Ila	kom.
"	IIla (slama)	4.—
Prijatelj gospodinj (za	"	"
štedilnik)	"	110.—
Rahljači, brez ročaja	"	12.—
"	z ročajem	15.—
Semena zelenjadna	zav.	1.—
Sidol	kom.	550
Svitol	"	480
Sita patent	"	20.—
Snažilne gobice za po-	"	"
sodo	"	150

Solnice, lesene	kom.	9.—
Stručnice, male	"	6.—
"	velike	8.—
"	srednje	7.—
Sukanec, bel, črn	"	"
št. 10—12	valj.	450
Sukanec, bel, črn	"	"
št. 16—36	"	350
"	40—60	275
Sveče, dolge	zav.	6.—
"	kom.	125
"	kratke	6.—
"	kom.	—75
Svinčniki, navadni	kom.	150
"	tintni	350
Šivanke	zav.	150
Šmirkovo platno, belo	pola	150
"	sivo	2.—
Sparklet steklenice	kom.	150—
"	patroni, polni	450
"	prazni	250
Sted Regulator obroči:	"	"
160—220 mm	"	60.—
230—240	"	75.—
Sted Regulator plošče:	"	"
18×12 col	"	115.—
21×12	"	120.—
Tepači, mali	"	8.—
"	srednji	13.—
"	veliki	18.—
Umetno gnojilo	kg	2.—
Vim	zav.	250
Vžigalice	"	10.—
"	škatl.	1.—
Zobotrebci	zvez.	—25
Jedilni pribor, navadni,	"	"
alpaka in kromiran	Po izbiri	"

Kurivo

Drva, bukova, cela	} Po dnevni cen
"	
"	
"	
Premog, trboveljski, kosovec	Po dnevni cen

Dovoz se pri kurivu posebej zaračuna.

Velika izbira manufakture, perila, nogavic, rokavic, galanterijskega blaga, dežnikov, klobukov in preprog. Emajlirana kuhinjska posoda, vse vrste porcelana, stekla, žarnice itd.

Naša prodajalna na Jesenicah prodaja poleg špecerije tudi vse galanterijsko blago.

Naprošamo člane, da prilagajo k naročilu platnene vrečice za vse drobno blago. Vrečice lahko dobite v vseh naših prodajalnah po nizki ceni.

Svetujemo, da hranite vse mlevske izdelke odprte na zračnem in hladnem prostoru.